

KBC Groep Kwartaalrapport

3KW2018

Verslag over 3KW2018

Samenvatting 3

Financiële hoofdlijnen 4

Overzicht van resultaten en balans 5

Analyse van het kwartaal 6

Analyse van de year-to-date periode 8

Risicoverklaring, economische visie en verwachtingen 9

Bijlage 10

Geconsolideerde financiële staten volgens IFRS

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening 12

Vereenvoudigd geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten (comprehensive income) 14

Geconsolideerde balans 15

Geconsolideerde vermogensmutaties 16

Vereenvoudigd geconsolideerd kasstroomoverzicht 18

Toelichting bij de grondslagen voor financiële verslaggeving 18

Informatie over de overgang naar IFRS 9 21

Toelichting bij de segmentinformatie 22

Overige toelichtingen 23

Additionele informatie

Details van ratio's en termen 37

U vindt bijkomende detailinformatie (onder meer over kredietrisico, solvabiliteit en divisies) in het Engelstalig *Quarterly Report*, dat ook beschikbaar is op www.kbc.com

Verklaring van de verantwoordelijke personen

'Ik, Rik Scheerlinck, chief financial officer van de KBC-groep, verklaar hierbij namens het Directiecomité van KBC Groep NV dat, voor zover mij bekend, de verkorte financiële overzichten die zijn opgenomen in het kwartaalverslag zijn gebaseerd op de relevante boekhoudkundige normen en in alle wezenlijke opzichten de financiële toestand en resultaten van KBC Groep NV, met inbegrip van zijn geconsolideerde dochtermaatschappijen, correct weergeven en dat het kwartaalverslag een getrouw overzicht geeft van de belangrijke gebeurtenissen en de belangrijkste transacties met verbonden partijen tijdens de verslagperiode en het effect daarvan op de verkorte financiële overzichten, alsmede een beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden voor de resterende maanden van het lopende jaar.'

Toekomstgerichte verklaringen

De in dit verslag geformuleerde verwachtingen, prognoses en uitspraken over de toekomstige ontwikkelingen zijn vanzelfsprekend gebaseerd op veronderstellingen en zijn afhankelijk van een aantal toekomstige factoren. Het is dan ook mogelijk dat de werkelijkheid hier (sterk) van afwijkt.

Investor Relations contact

Investor.relations@kbc.com
KBC Groep NV, Investor Relations Office,
Havenlaan 2, 1080 Brussel, België

Dit verslag bevat informatie die is onderworpen aan de transparantievoorschriften voor beursgenoteerde vennootschappen.
Publicatiedatum: 15 november 2018

Ga de echtheid van dit document na op www.kbc.com/nl/authenticity.

KBC Groep

Verslag over 3KW2018

Resultaat derde kwartaal van 701 miljoen euro

Overzicht KBC-groep (geconsolideerd, IFRS)	3KW2018 (IFRS 9)	2KW2018 (IFRS 9)	3KW2017 (IAS 39)	9M2018 (IFRS9)	9M2017 (IAS39)
Nettoresultaat (in miljoenen euro)	701	692	691	1 948	2 176
Gewone winst per aandeel (in euro)	1,63	1,61	1,62	4,54	5,11
Nettoresultaat per divisie (in miljoenen euro)					
België	409	437	455	1 089	1 240
Tsjechië	168	145	170	484	534
Internationale Markten	141	163	78	440	370
Groepscenter	-17	-53	-12	-64	32
Eigen vermogen van de aandeelhouders per aandeel (in euro, per einde periode)	40,6	39,9	40,6	40,6	40,6

We boekten een nettowinst van 701 miljoen euro in het derde kwartaal van 2018. Een uitstekend resultaat, onder meer dankzij hogere nettorente-inkomsten, trading- en reëlewaarderresultaten en overige netto-inkomsten, een uitstekende gecombineerde ratio in onze schadeverzekeringsactiviteiten en - opnieuw - een nettoterugname van waardeverminderingen op kredieten, waarvan het grootste deel betrekking had op onze Ierse hypotheekportefeuille. Als we dit derdekwartalaresultaat optellen bij de 556 miljoen euro en 692 miljoen euro die we in het eerste en tweede kwartaal van het jaar boekten, komt ons resultaat over de eerste negen maanden van 2018 uit op een solide 1 948 miljoen euro. De kredietvolumes stegen met 5% jaar-op-jaar en de deposito's exclusief schuldbewijzen met 6%. Onze solvabiliteit bleef ook sterk: eind september 2018 bedroeg onze common equity ratio 16%, opnieuw een stijging ten opzichte van de 15,8% in het vorige kwartaal, en ruimschoots boven de door de toezichthouder opgelegde minimumniveaus. Zoals eerder aangekondigd, zullen we in overeenstemming met ons dividendbeleid op 16 november 2018 een interim-dividend van 1 euro per aandeel uitkeren als voorschot op het totale dividend voor 2018.

In het begin van het derde kwartaal hebben we de inkoop van 2,7 miljoen eigen aandelen afgerond en ze vervolgens vernietigd, waardoor ons totale aantal aandelen is teruggebracht tot 415 897 567. En zoals reeds meegedeeld, bereikte KBC Bank Ireland een overeenkomst met Goldman Sachs om een deel van zijn legacy kredietportefeuille te verkopen, waardoor de ratio van impaired kredieten van die entiteit aanzienlijk zal dalen, en ook de groepsratio afneemt. We verwachten dat de transactie afgerond zal zijn in het vierde kwartaal van dit jaar.

Op het vlak van digitalisering ligt onze focus op het ontwikkelen van innovatieve klantgerichte oplossingen die het leven van onze klanten gemakkelijker maken. Om maar een paar voorbeelden te noemen: in België hebben we niet alleen multibancaire functies toegevoegd aan onze app KBC Mobile, we hebben er onlangs ook nog nieuwe niet-bancaire functies in opgenomen, zoals de mogelijkheid om met de app parkeertickets en tickets voor openbaar vervoer te kopen. In Ierland hebben we een nieuwe functie toegevoegd aan de Mobile-app waarmee onze klanten makkelijk een verloren of gestolen kaart kunnen melden en bovendien meteen een digitale vervanging ontvangen. En in Tsjechië werd CSOB door Capital Finance International uitgeroepen tot beste internetbank van het land, het zoveelste bewijs van het succes van onze klantgerichte digitale initiatieven.

Wat de economie betreft, blijft het Europese conjunctuurbeeld aantrekkelijk, ook al geloven we dat de groeipek voorbij is. Het risico van een verdere economische deglobalisering met een escalatie van de bestaande handelsconflicten, de brexit en de politieke onrust in Italië zijn de belangrijkste factoren die de Europese economische groei kunnen hinderen.

Tot slot ben ik erg trots te mogen meedelen dat we niet alleen topscores hebben behaald in de internationale Extel Awards, maar dat we onlangs ook van de Belgische Vereniging van Financiële Analisten de prijs kregen voor 'Beste Financiële Communicatie'. Dat doet ons bijzonder veel plezier omdat een open en transparante communicatie naar onze stakeholders zeer hoog op onze prioriteitenlijst staat. Tot slot wil ik uitdrukkelijk al onze stakeholders bedanken voor hun vertrouwen en hen verzekeren dat we er meer dan ooit op gefocust zijn de referentie in bankverzekeren te worden in al onze kernlanden.

Johan Thijs
Chief Executive Officer

Belangrijk. Vanaf 2018 passen we IFRS 9 toe. Eenvoudig gezegd betekent dit dat de classificatie van financiële activa en verplichtingen, evenals de methodologie inzake waardeverminderingen, aanzienlijk zijn gewijzigd. Als gevolg daarvan zijn sommige cijfers van de winst-en-verliesrekening en de balans niet volledig vergelijkbaar met de referentiecijfers voor 2017 (die nog altijd op IAS 39 zijn gebaseerd, aangezien KBC gebruik maakt van de overgangsmaatregelen voor vergelijkende gegevens). Om de transparantie te vergroten, hebben we vanaf 2018 en in overeenstemming met IFRS 9 ook de geprojecteerde rente voor valutaderivaten in de bankportefeuille verplaatst van het Trading en reëlewaarderresultaat naar de Nettorente-inkomsten. We hebben ook de netwerkinkomsten (inkomsten uit marges verdiend op valutatransacties die het netwerk voor onze klanten uitvoert) verplaatst van Trading- en reëlewaarderresultaat naar Nettoprovisie-inkomsten. In de bijlage geven we een beknopt overzicht. Bovendien wijzigden we - gerelateerd aan IFRS 9 - vanaf 2018 de definitie van onze kredietportefeuille van uitstaand bedrag naar bruto boekwaarde (d.i. incl. gereserveerde en geprojecteerde rente) en pasten we de scope lichtjes aan. Om de vergelijkbaarheid te verbeteren, hebben we in de onderstaande analyse bepaalde vergelijkingen met pro forma (herberekende) cijfers voor 2017 toegevoegd (niet-geauditeerd). Dat duiden we aan met "op vergelijkbare basis".

Financiële hoofdlijnen van het derde kwartaal van 2018

- ▶ Uitstekende prestatie van de commerciële bankverzekeringsfranchises in onze kernmarkten en kernactiviteiten.
- ▶ De kredietvolumes stegen met 1% ten opzichte van het vorige kwartaal en met 5% jaar-op-jaar, met een toename in alle divisies. De deposito's exclusief schuldbewijzen bleven stabiel op kwartaalbasis en stegen met 6% jaar-op-jaar. Die stijging zagen we opnieuw in alle divisies.
- ▶ De nettorente-inkomsten stegen met 2%, zowel kwartaal-op-kwartaal als jaar-op-jaar (op een vergelijkbare basis). Ze profiteerden van een aantal factoren, waaronder de groei van het kredietvolume, hogere rente in Tsjechië en lagere financieringskosten, maar bleven geïmpacteerd door de druk op de kredietmarges en de lage herbeleggingsrente in onze kernlanden in de eurozone.
- ▶ De technische inkomsten uit onze schadeverzekeringsactiviteiten daalden met 5% ten opzichte van het derde kwartaal van vorig jaar, omdat de hogere verdiende premies meer dan gecompenseerd werden door hogere technische lasten (waarvoor we in het referentiekwartaal konden profiteren van een positieve eenmalige terugname) en een lager resultaat uit afgestane herverzekering. De gecombineerde ratio voor de eerste negen maanden van het jaar kwam daardoor uit op een uitstekende 88%, helemaal in de lijn van het cijfer voor het boekjaar 2017. De verkoop van onze levensverzekeringsproducten daalde met 10% ten opzichte van het voorgaande kwartaal en met 5% ten opzichte van het derde kwartaal van 2017.
- ▶ Op vergelijkbare basis daalden onze nettoprovisie-inkomsten met respectievelijk 3% en 2% ten opzichte van vorig kwartaal en het derde kwartaal van vorig jaar. Dat kwam vooral door lagere vergoedingen uit vermogensbeheer, wat onder meer te maken had een algemeen lage beleggingsbereidheid bij de klanten.
- ▶ Alle andere inkomstenposten samen stegen met 24% kwartaal-op-kwartaal door een hoger trading- en reëlewaarderesultaat, hogere overige netto-inkomsten (het vorige kwartaal werd beïnvloed door een eenmalige tegenvaller) en ondanks onder meer seizoensgebonden lagere dividendinkomsten. Op vergelijkbare basis stegen alle andere inkomstenposten samen 32% op jaarbasis, voornamelijk omdat het referentiekwartaal werd beïnvloed door een voorziening van 54 miljoen euro die werd opzijgezet met betrekking tot de sectorwijde herziening van Ierse hypotheekleningen met trackerrente van voor 2009.
- ▶ De kosten exclusief de bankenheffing stegen met 1% op kwartaalbasis en 7% op jaarbasis, onder meer als gevolg van hogere personeels- en ICT-kosten en enkele eenmalige posten. Als de bankenheffing gelijkmatig over het jaar zou worden gespreid en bepaalde niet-operationele posten buiten beschouwing worden gelaten, bedroeg de kosten-inkomstenratio 57% voor de eerste negen maanden van 2018, tegenover 55% voor het boekjaar 2017.
- ▶ Dit kwartaal profiteerden we van een terugname van waardeverminderingen op kredieten van 8 miljoen euro, voornamelijk in Ierland. Bijgevolg bedroegen onze kredietkosten op jaarbasis een erg gunstige -0,07% (een negatief cijfer wijst op een positieve invloed op het resultaat), tegenover -0,06% voor het boekjaar 2017. Zonder Ierland zou de kredietkostenratio 0,01% bedragen, tegenover 0,09% voor het boekjaar 2017.
- ▶ Onze liquiditeitspositie en onze kapitaalbasis bleven stevig bij een common equity ratio van 16,0% (fully loaded, Deense Compromismethode). Onze leverage ratio bedroeg 6.1% eind september 2018.

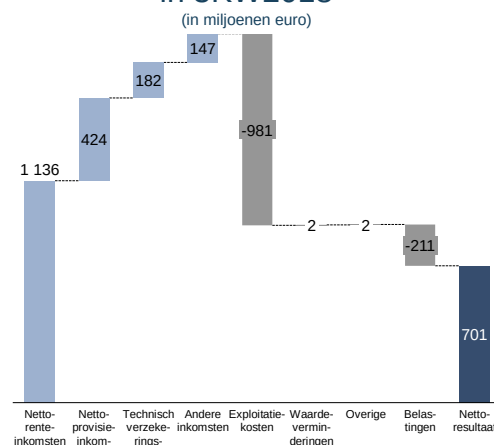
De kern van onze strategie

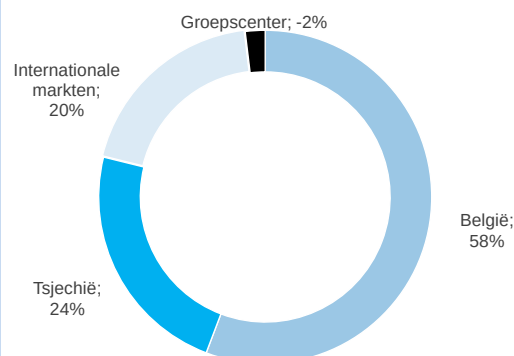
Onze strategie steunt op vier principes:

- Onze klanten staan centraal in alles wat we doen.
- We willen onze klanten een unieke bankverzekerservaring bezorgen.
- We bekijken de ontwikkeling van onze groep op lange termijn en we willen duurzame en rendabele groei realiseren.
- We nemen onze verantwoordelijkheid in de samenleving en de lokale economieën.

Totstandkoming van het resultaat in 3KW2018

Bijdrage van de divisies aan het groepsresultaat (3KW2018)

Overzicht van resultaten en balans

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening, IFRS KBC-groep (in miljoenen euro)	3KW2018 (IFRS 9)	2KW2018 (IFRS 9)	1KW2018 (IFRS 9)	4KW2017 (IAS 39)	3KW2017 (IAS 39)	9M2018 (IFRS 9)	9M2017 (IAS 39)
Nettorente-inkomsten	1 136	1 117	1 125	1 029	1 039	3 378	3 091
Verzekeringen Niet-leven (vóór herverzekering)	197	202	162	152	188	562	554
Verdiende premies	403	392	378	384	378	1 173	1 107
Technische lasten	-205	-190	-216	-232	-190	-611	-553
Verzekeringen Leven (vóór herverzekering)	-9	1	-7	-3	-3	-15	-55
Verdiende premies	293	315	336	410	282	944	861
Technische lasten	-302	-314	-343	-414	-284	-959	-916
Nettore resultaat uit afgestane herverzekering	-6	-14	-9	-10	16	-29	2
Dividendinkomsten	12	34	21	8	11	67	55
Nettore resultaat uit fin.instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening ¹	79	54	96	235	182	229	622
Netto gerealiseerd resultaat uit voor verkoop beschikbare fin. activa	-	-	-	51	51	-	148
Netto gerealiseerd resultaat uit schuldinstrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen via <i>other comprehensive income</i>	0	8	1	-	-	9	-
Nettoprovisie-inkomsten	424	438	450	430	408	1 312	1 277
Overige netto-inkomsten	56	23	71	-14	4	150	128
Totale opbrengsten	1 888	1 863	1 912	1 878	1 896	5 663	5 822
Exploitatiekosten	-981	-966	-1 291	-1 021	-914	-3 239	-3 053
Bijzondere waardeverminderingen	2	1	56	-2	-31	60	32
Waarvan: op leningen en vorderingen ²	-	-	-	30	-15	-	57
Waarvan: op financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs en tegen reële waarde via <i>other comprehensive income</i> ²	8	21	63	-	-	92	-
Aandeel in het resultaat van geassoc. ondernemingen en joint-ventures	2	3	6	-5	8	12	16
Resultaat vóór belastingen	911	901	683	850	959	2 496	2 818
Belastingen	-211	-210	-127	-451	-268	-548	-641
Resultaat na belastingen	701	692	556	398	691	1 949	2 176
toerekenbaar aan minderheidsbelangen	0	0	0	0	0	0	0
toerekenbaar aan de aandeelhouders v/d moedermaatschappij	701	692	556	399	691	1 948	2 176
Gewone winst per aandeel (in euro)	1,63	1,61	1,30	0,92	1,62	4,54	5,11
Verwaterde winst per aandeel (in euro)	1,63	1,61	1,30	0,92	1,62	4,54	5,11
Kerncijfers geconsolideerde balans, IFRS KBC-groep (in miljoenen euro)	30-09-2018 (IFRS 9)	30-06-2018 (IFRS 9)	31-03-2018 (IFRS 9)	31-12-2017 (IAS 39)	30-09-2017 (IAS 39)		
Balanstotaal	304 740	301 934	304 022	292 342	296 885		
Leningen en voorschotten aan klanten (excl. rev. repo's)	146 011	145 346	142 512	140 999	139 538		
Effecten (aandelen en schuldinstrumenten)	63 030	63 936	66 050	67 743	69 273		
Deposito's van klanten en schuld papier (excl. repo's)	194 056	192 951	188 034	193 708	188 962		
Technische voorzieningen, vóór herverzekering	18 533	18 595	18 754	18 641	18 696		
Schulden m.b.t. beleggingscontracten, verzekeringen	13 444	13 428	13 338	13 552	13 294		
Eigen vermogen van de aandeelhouders	16 878	16 616	17 119	17 403	17 003		
Selectie van ratio's KBC-groep (geconsolideerd)	9M2018	FY2017					
Rendement op eigen vermogen	16% ⁵	17%					
Kosten-inkomstenratio bankactiviteiten (exclusief bepaalde niet-operationele posten en bij een gelijkmatige spreiding van de bankenheffing)	59% (57%)	54% (55%)					
Gecombineerde ratio niet-levensverzekeringen	88%	88%					
Common equity ratio, Basel III Danish Compromise (fully loaded)	16,0%	16,3%					
Common equity ratio FICOD (fully loaded)	15,1%	15,1%					
Leverage ratio Basel III (fully loaded)	6,1%	6,1%					
Kredietkostenratio ³	-0,07%	-0,06%					
Ratio impaired kredieten ⁴	5,5%	6,0%					
waarvan impaired kredieten die > 90 dagen achterstallig zijn	3,2%	3,4%					
Net stable funding ratio (NSFR)	134%	134%					
Liquidity coverage ratio (LCR)	138%	139%					
¹ Ook Trading- en reëlewaarderesultaat genoemd. ² Ook Waardeverminderingen op kredieten genoemd ³ Een negatief cijfer duidt op een nettoterugname van waardeverminderingen (met positieve resultaatsinvloed). ⁴ Na uitsluiting van het deel van de Ierse portefeuille waarvoor een verkoopsovereenkomst werd gesloten, zou de ratio impaired kredieten 4,5% bedragen in 9M2018. ⁵ 17% bij gelijkmatige spreiding van de bankenheffing over het jaar.							

1 Ook Trading- en reëlewaarderresultaat genoemd.

2 Ook Waardeverminderingen op kredieten genoemd

3 Een negatief cijfer duidt op een nettoterugname van waardeverminderingen (met positieve resultaatsinvloed).

4 Na uitsluiting van het deel van de Ierse portefeuille waarvoor een verkoopovereenkomst werd gesloten, zou de ratio impaired kredieten 4,5% bedragen in 9M2018.

5 17% bij gelijkmatige spreiding van de bankenheffing over het jaar.

In het deel 'Geconsolideerde financiële staten' van het kwartaalverslag vindt u een overzicht van onze geconsolideerde winst-en-verliesrekening en balans volgens IFRS. In datzelfde deel vindt u ook een vereenvoudigd overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, van de eigenvermogensmutaties, en verschillende toelichtingen bij de rekeningen. Wat betreft de (wijzigingen in) de definities van de ratio's: zie Details van ratio's en termen in het kwartaalverslag.

Analyse van het kwartaal (3KW2018)

Totale opbrengsten

1 888 miljoen euro

De totale opbrengsten zijn licht gestegen (+1%) ten opzichte van het vorige kwartaal. Over het geheel genomen zijn de nettorente-inkomsten en het trading- en reëlewaarderresultaat gestegen, terwijl de technische verzekeringsinkomsten, de nettoprovisie-inkomsten en de dividendinkomsten zijn gedaald. De overige netto-opbrengsten stegen, doordat ze in het vorige kwartaal werden beïnvloed door een eenmalig negatief element.

De nettorente-inkomsten bedroegen in het derde kwartaal van 2018 1 136 miljoen euro. Op vergelijkbare basis stegen ze met 2%, zowel kwartaal-op-kwartaal als jaar-op-jaar. In het algemeen werden de druk op de commerciële kredietmarges in de meeste kernlanden, het negatieve effect van de lage herbeleggingsrentes (in onze kernlanden in de eurozone) en het lagere netto positieve effect van ALM forex swaps meer dan gecompenseerd door een groei van het kredietvolume, lagere financieringskosten (vooral ten opzichte van een jaar geleden) en hogere rentevoeten in Tsjechië. Zoals gezegd werden de rente-inkomsten nog altijd ondersteund door de groei van het kredietvolume: het totale volume van de kredietverlening aan klanten steeg met 1% tegenover het vorige kwartaal en met 5% ten opzichte van een jaar geleden, met groei in alle divisies. De klantendeposito's inclusief schuld papier bleven min of meer gelijk op kwartaalbasis, en stegen met 3% op jaarbasis. Exclusief het schuld papier (dat daalde op jaarbasis door diverse factoren, waaronder een lager bedrag aan depositocertificaten en de terugbetaling van de contingent capital notes in januari) stegen de deposito's met 6% jaar-op-jaar, opnieuw in alle divisies. De nettorentemarge voor het betrokken kwartaal bedroeg 1,98%, 2 basispunten lager dan in het vorige kwartaal, maar 2 basispunten hoger dan het niveau van een jaar geleden.

De technische inkomsten uit onze schadeverzekeringsactiviteiten (verdiende premies min technische lasten, plus het nettoresultaat uit afgestane herverzekering) droegen 191 miljoen euro bij aan de totale opbrengsten. Dat is min of meer in de lijn van het voorgaande kwartaal, aangezien de stijging van de technische lasten werd gecompenseerd door een stijging van de premie-inkomsten in alle kernlanden en een beter nettoresultaat uit afgestane herverzekering. In vergelijking met het derde kwartaal van 2017 daalden de technische opbrengsten niet-leven met 5%, waarbij de groei van de verdiende premies werd tenietgedaan door het lagere nettoresultaat uit afgestane herverzekering en hogere technische lasten (omdat het derde kwartaal van 2017 profiteerde van een eenmalige terugname van voorzieningen in België van 26 miljoen euro). In totaal kwam de gecombineerde ratio voor de eerste negen maanden van 2018 uit op een uitstekende 88%, wat overeenstemt met het cijfer voor het boekjaar 2017.

De technische inkomsten uit onze levensverzekeringsactiviteiten bedroegen -10 miljoen euro, tegenover 0 miljoen euro in het vorige kwartaal en -1 miljoen euro in het derde kwartaal van vorig jaar (toen we ook profiteerden van een terugname van 23 miljoen euro aan voorzieningen in België). De verkoop van levensverzekeringsproducten (383 miljoen euro) had te lijden onder de lage beleggingsbereidheid van klanten (samenhangend met de onzekerheid op de markt) en de vakantieperiode, en daalde bijgevolg met 10% ten opzichte van het vorige kwartaal. Die daling had vooral betrekking op producten met rentegarantie. In vergelijking met het derde kwartaal van vorig jaar daalde de verkoop van levensverzekeringsproducten met 5% (daling van de verkoop van tak 23-producten). In totaal bedroeg het aandeel van tak 21-producten in onze totale verkoop van levensverzekeringen 60% in het derde kwartaal van 2018. De overige 40% bestond uit tak 23-producten.

De nettoprovisie-inkomsten bedroegen 424 miljoen euro, een daling op vergelijkbare basis met 3% kwartaal-op-kwartaal en 2% jaar-op-jaar. De daling ten opzichte van het vorige kwartaal was vooral het resultaat van lagere vergoedingen uit vermogensbeheer (ook hier door de over het algemeen lage beleggingsbereidheid van klanten en de vakantieperiode) en lagere provisie-inkomsten uit bankdiensten, samen met hogere betaalde provisies op de verkoop van schadeverzekeringen. De daling met 2% ten opzichte van vorig jaar werd veroorzaakt door de daling van de vergoedingen uit vermogensbeheer, die de stijging van de vergoedingen voor bankdiensten (voor betalingsdiensten, effectentransacties, enz.) meer dan compenseerde. Eind september 2018 bedroeg ons totale beheerde vermogen 214 miljard euro, min of meer stabiel ten opzichte van het vorige kwartaal en van een jaar geleden. In beide gevallen werd het beperkte positieve effect van de verbeterde koersontwikkeling tenietgedaan door een eveneens beperkte netto-uitstroom.

Alle overige inkomsten samen bedroegen in totaal 147 miljoen euro, tegenover 119 miljoen euro in het vorige kwartaal en 111 miljoen euro in hetzelfde kwartaal van vorig jaar (op vergelijkbare basis). Het cijfer voor het derde kwartaal van 2018 omvatte 12 miljoen euro aan dividendinkomsten (een daling ten opzichte van het vorige kwartaal, aangezien het grootste deel van de dividenden traditioneel in het tweede kwartaal van het jaar wordt ontvangen). Het omvatte ook 56 miljoen euro aan overige netto-inkomsten, aanzienlijk meer dan in beide referentiekwartalen, aangezien het tweede kwartaal van 2018 negatief werd beïnvloed door een eenmalige tegenvaller van 38 miljoen euro als gevolg van de afwikkeling van een *legacy* juridisch dossier, terwijl het derde kwartaal van 2017 negatief werd beïnvloed door een voorziening van 54 miljoen euro als gevolg van een sectorwijde herziening van Ierse hypotheekleningen met trackerrente van voor 2009. De resterende overige inkomsten omvatten eveneens een nettoresultaat van 79 miljoen euro uit financiële instrumenten tegen reële waarde (trading- en reëlewaarderresultaat). Dit cijfer is 44% hoger dan in het vorige kwartaal, voornamelijk als gevolg van de hogere waarde van de afgeleide producten gebruikt voor balansbeheer en de positieve invloed van diverse waarderingsaanpassingen, die de zwakkere inkomsten uit de dealingroom en de daling van de gerealiseerde meerwaarden op de verkoop van aandelen in de verzekeringsportefeuille meer dan compenseren. In vergelijking met het derde kwartaal van 2017 daalde het trading- en reëlewaarderresultaat op vergelijkbare basis met 16%, voornamelijk als gevolg van lagere dealingroominkomsten in Tsjechië en lagere gerealiseerde meerwaarden op de verkoop van aandelen in de verzekeringsportefeuille, die de positieve invloed van diverse waarderingsaanpassingen ruimschoots compenseerden.

Exploitatiekosten

981 miljoen euro

Zonder de bankenheffing stegen de exploitatiekosten in het derde kwartaal met 1% tegenover het vorige kwartaal. Als de bankenheffing gelijk gespreid zou worden over het jaar en bepaalde niet-operationele elementen niet in rekening gebracht zouden worden, zou de *year-to-date* kosten-inkomstenratio 57% bedragen.

De exploitatiekosten bedroegen in het derde kwartaal van 2018 981 miljoen euro. Zonder de bankenheffing betekent dat een stijging van 1% op kwartaalbasis, vooral door iets hogere personeelskosten in een aantal landen buiten België (looninflatie, enz.), hogere marketing- en ICT-kosten en enkele eenmalige posten, deels gecompenseerd door lagere facilitaire uitgaven. De kosten stegen met 7% op jaarbasis, deels door hogere bankenheffingen, hogere personeelskosten, hogere ICT-kosten, hogere marketinguitgaven en professionele vergoedingen en enkele eenmalige posten.

Bijgevolg bedroeg de kosten-inkomstenratio van onze bankactiviteiten voor de eerste negen maanden van het jaar 59%. Als de bankenheffing gelijkmatig over het jaar zou worden gespreid (het grootste deel van de bankenheffingen wordt effectief in het eerste kwartaal van het jaar geboekt) en bepaalde niet-operationele posten buiten beschouwing worden gelaten, kwam de kosten-inkomstenratio uit op 57%, tegenover 55% voor het volledige jaar 2017.

Waardeverminderingen op kredieten

8 miljoen euro nettoterugname

Opnieuw een nettoterugname van waardeverminderingen op kredieten, voornamelijk dankzij Ierland. Zeer gunstige kredietkostenratio van -0,07%.

In het derde kwartaal van 2018 noteerden we een nettoterugname van waardeverminderingen op kredieten van 8 miljoen euro. Dat in vergelijking met een nettoterugname van 21 miljoen euro in het vorige kwartaal en een nettotoename van 15 miljoen euro in het derde kwartaal van 2017. De nettoterugname in het derde kwartaal van 2018 is – naar analogie met de vorige kwartalen – grotendeels toe te schrijven aan Ierland (nettoterugname van 15 miljoen euro), voornamelijk als gevolg van het positieve effect van de gestegen huizenprijzen op de hypotheekportefeuille en de algemene verbetering van de portefeuille. In Tsjechië liepen de waardeverminderingen op kredieten op tot 12 miljoen euro, vooral veroorzaakt door één groot bedrijfskrediet. In alle andere kerlanden was er ofwel een beperkte terugname van waardeverminderingen (Slowakije, Hongarije, Bulgarije en het Groepscenter) of een algemeen erg laag niveau van waardeverminderingen op kredieten (België). De kredietkostenratio voor de hele groep kwam bijgevolg voor de eerste negen maanden van 2018 uit op een zeer gunstige -0,07% (een negatief cijfer wijst op een nettoterugname en heeft bijgevolg een positieve invloed op het resultaat), tegenover -0,06% voor het boekjaar 2017. Zonder Ierland zou de kredietkostenratio voor de eerste negen maanden zijn uitgekomen op 0,01% (0,09% voor boekjaar 2017).

De ratio van impaired kredieten verbeterde verder in alle divisies. Eind september 2018 stond ongeveer 5,5% van onze totale kredietportefeuille te boek als impaired, tegenover 6,0% eind 2017. De impaired kredieten die meer dan 90 dagen achterstallig zijn, bedroegen 3,2% van de kredietportefeuille (3,4% eind 2017).

Het derde kwartaal van 2018 omvat ook een beperkt bedrag (6 miljoen euro) aan waardeverminderingen op andere activa dan kredieten. Dat in vergelijking met 20 miljoen euro in het vorige kwartaal (voornamelijk met betrekking tot de impact van de herziening van restwaarden van financiële autoleaseovereenkomsten van kortetermijncontracten in Tsjechië en een *legacy* vastgoed dossier in Bulgarije) en 17 miljoen euro in het derde kwartaal van 2017 (onder meer met betrekking tot voor verkoop beschikbare aandelen, facilitaire activa en ICT).

Nettoresultaat

per divisie

België	Tsjechië	Internationale Markten	Groepscenter
409 miljoen euro	168 miljoen euro	141 miljoen euro	-17 miljoen euro

België: het nettoresultaat (409 miljoen euro) is met 6% gedaald tegenover het vorige kwartaal. Het omvatte een nagenoeg stabiel trading- en reëlewaarderesultaat en slechts licht gedaalde nettorente-inkomsten (-1%), evenals lagere nettoprovisie-inkomsten, technische verzekeringsinkomsten en dividendinkomsten (seizoensgebonden effect). De kosten daalden licht (onder meer door lagere personeelskosten) en de waardeverminderingen op kredieten stonden op een erg laag niveau.

Tsjechië: het nettoresultaat (168 miljoen euro) steeg met 16% ten opzichte van het voorgaande kwartaal, voornamelijk als gevolg van hogere nettorente-inkomsten (stijging van de rentevoeten, enz.) en een hoger trading- en reëlewaarderesultaat. De kosten stegen, net zoals de waardeverminderingen op kredieten (als gevolg van één bedrijfskrediet).

Internationale Markten: het nettoresultaat van 141 miljoen euro is als volgt samengesteld: 27 miljoen euro in Slowakije, 51 miljoen euro in Hongarije, 31 miljoen euro in Bulgarije en 32 miljoen euro in Ierland. Voor de hele divisie daalde het nettoresultaat met 13% op kwartaalbasis, wat grotendeels te wijten was aan een lagere nettoterugname van waardeverminderingen op kredieten in Ierland (15 miljoen euro, tegenover 39 miljoen euro in het vorige kwartaal).

Groepscenter: het nettoresultaat (-17 miljoen euro) steeg met 36 miljoen euro ten opzichte van het vorige kwartaal, dat toen negatief beïnvloed werd door een eenmalige tegenvaller met betrekking tot de afwikkeling van een *legacy* juridisch dossier (38 miljoen euro).

Selectie van ratio's per divisie	België		Tsjechië		Internationale Markten	
	9M2018	FY2017	9M2018	FY2017	9M2018	FY2017
Kosten-inkomstenratio bankactiviteiten exclusief bepaalde niet-operationele elementen en bij een gelijkmatige spreiding van de bankheffing over het jaar	57%	53%	46%	43%	63%	72%
Gecombineerde ratio niet-levenverzekeringen	87%	86%	96%	97%	88%	93%
Kredietkostenratio ¹	0,06%	0,09%	0,04%	0,02%	-0,56%	-0,74%
Ratio impaired kredieten ²	2,4%	2,8%	2,3%	2,4%	18,9%	19,7%

¹ Een negatief cijfer duidt op een terugname van waardeverminderingen (met positieve resultaatinvloed). Zie Details van ratio's en termen in het kwartaalverslag.

² Vanaf 2018 gebaseerd op een licht gewijzigde definitie van de kredietportefeuille. Zie 'Credit Risk' in het Engelstalige kwartaalverslag.

In het deel *Additional information* van het Engelstalig *Quarterly report* vindt u een volledige resultatentabel. Een korte analyse van de resultaten per divisie vindt u in onze analistenpresentatie op www.kbc.com.

Eigen vermogen, solvabiliteit, liquiditeit	Totaal eigen vermogen	Common equity ratio (fully loaded)	Liquidity coverage ratio	Net stable funding ratio
	19,3 miljard euro	16,0%	138%	134%

Eind september 2018 bedroeg het totale eigen vermogen 19,3 miljard euro (16,9 miljard euro eigen vermogen van aandeelhouders en 2,4 miljard euro additional tier 1-instrumenten). Dat is een stijging van 1,2 miljard euro ten opzichte van het begin van het jaar op een like-for-like basis (dat is na correctie voor de impact van de eerste toepassing van IFRS 9, die leidde tot een daling van 0,7 miljard euro). De like-for-like stijging van 1,2 miljard euro tijdens de eerste negen maanden van het jaar is het gevolg van de opname van de winst over die periode (+1,9 miljard euro), de uitgifte van een nieuw additional tier 1-instrument in april 2018 (+1 miljard euro), de betaling van het slotdividend voor 2017 in mei 2018 en de beslissing om een interim-dividend voor 2018 te betalen in november 2018 (respectievelijk -0,8 miljard euro en -0,4 miljard euro), de inkoop van eigen aandelen (-0,2 miljard euro), wijzigingen in diverse herwaarderingsreserves (in totaal -0,2 miljard euro) en een aantal kleinere items. We hebben de wijzigingen toegelicht in het deel Geconsolideerde jaarrekening van het kwartaalverslag (onder Geconsolideerde vermogensmutaties).

Op 30 september 2018 bedroeg onze fully loaded common equity ratio (Basel III, volgens de Deense compromismethode) een stevige 16,0%, tegenover 15,8% drie maanden eerder. Onze leverage ratio (Basel III, fully loaded) bedroeg 6,1%. De solvabiliteitsratio van KBC Verzekeringen volgens het Solvency II-kader bedroeg een solide 216% op 30 september 2018. Onze liquiditeitspositie bleef ook uitstekend, wat zich uit in een LCR-ratio van 138% en een NSFR-ratio van 134% eind september 2018.

Analyse van de year-to-date periode (9M2018)

Nettoresultaat	Het nettoresultaat voor de eerste negen maanden van 2018 daalde met 10% ten opzichte van het nettoresultaat voor dezelfde periode in 2017. Op vergelijkbare basis kon het positieve effect van de stijging van de nettorente-inkomsten, de dividendinkomsten, de overige netto-inkomsten, de technische verzekeringsinkomsten en de hogere terugname van waardeverminderingen op kredieten de aanzienlijke daling van het trading- en reëlewaarderesultaat, de lagere nettoprovisie-inkomsten en de hogere kosten niet volledig compenseren.
1 948 miljoen euro	

Hoofdpijnen (tegenover de eerste negen maanden van 2017, op vergelijkbare basis):

- Hogere nettorente-inkomsten (3% gestegen tot 3 378 miljoen euro), onder meer dankzij de consolidatie van UBB/Interlease (voor de volle negen maanden in het cijfer voor 2018, maar voor slechts drie maanden in de cijfers voor 2017), lagere financieringskosten, renteverhogingen in Tsjechië en hogere volumes in commerciële kredietverlening, die de algemene margedruk en het negatieve effect van de lage herbeleggingsrentes in de meeste kernlanden meer dan tenietdeden. Het depositovolume nam toe (+3%, of +6% exclusief schuldbewijzen), net zoals het kredietvolume (+5%). De gemiddelde nettorentemarge voor de eerste negen maanden van 2018 bedroeg 2%, 5 basispunten meer dan in de referentieperiode.
- Hogere bijdrage van de technische verzekeringsresultaten (+3% tot 518 miljoen euro). De verkoop van levensverzekeringen (1 307 miljoen euro) steeg licht (+1%), omdat de hogere verkoop van tak 21-producten de daling van de verkoop van tak 23-producten compenseerde. Het technische resultaat voor het schadebedrijf lag iets lager (-4%) dan in dezelfde periode vorig jaar, waarbij de hogere premie-inkomsten werden tenietgedaan door gestegen technische lasten (de referentieperiode werd positief beïnvloed door een eenmalige terugname) en een lager nettoresultaat uit afgestane herverzekering. De gecombineerde ratio voor schadeverzekeringen bedroeg 88%, hetzelfde niveau als voor boekjaar 2017.

- Lagere nettoprovisie-inkomsten (3% gedaald tot 1 312 miljoen euro), hoofdzakelijk toe te schrijven aan onze assetmanagementdiensten en in mindere mate aan lagere effectengerelateerde vergoedingen, en deels gecompenseerd door hogere vergoedingen voor betaaldiensten, lagere betaalde distributievergoedingen en de consolidatie van UBB/Interlease (opgenomen voor negen maanden, tegenover drie maanden in de referentiecijfers). Eind september 2018 bedroeg het totale beheerde vermogen 214 miljard euro, ongeveer hetzelfde niveau als een jaar geleden.
- Daling van alle andere inkomstenposten samen (26% lager naar 455 miljoen euro), voornamelijk veroorzaakt door een beduidend lager trading- en reëlewaarderesultaat (lagere waarde van afgeleide producten gebruikt voor balansbeheer en daling van de resultaten van de dealingroom), deels gecompenseerd door een stijging van de dividendinkomsten en overige netto-inkomsten (in de eerste negen maanden van 2017 werd onder overige netto-inkomsten -54 miljoen euro geboekt als gevolg van een sectorwijde herziening van Ierse hypotheekleningen met trackerrente van voor 2009).
- Hogere exploitatiekosten (+6% tot 3 239 miljoen euro), deels veroorzaakt door Bulgarije (vertekend door de consolidatie van UBB/Interlease die is opgenomen voor negen maanden in 2018 en slechts voor drie maanden in 2017), hogere bankenheffingen, enkele eenmalige posten en wisselkoerseffecten. Laten we die posten buiten beschouwing, dan zou de stijging ongeveer 3% bedragen. De *year-to-date* kosten-inkomstenratio bedroeg 59%, of 57% als de bankenheffing gelijk gespreid zou worden over het jaar en bepaalde niet-operationele elementen niet in rekening gebracht zouden worden (tegenover respectievelijk 54% en 55% voor boekjaar 2017).
- Een nettoterugname van waardeverminderingen op kredieten (92 miljoen euro in de eerste negen maanden van 2018, tegenover 57 miljoen euro in dezelfde periode vorig jaar), grotendeels dankzij de terugname in Ierland (96 miljoen euro, voornamelijk door het effect van de gestegen huizenprijzen op de hypotheekportefeuille). Daardoor bedroeg de kredietkostenratio op jaarbasis voor de hele groep een uitstekende -0,07% (een negatief cijfer duidt op een positieve invloed op het resultaat), tegenover -0,06% voor het boekjaar 2017.
- Het nettoresultaat voor de eerste negen maanden van 2018 is als volgt samengesteld: 1 089 miljoen euro voor divisie België, 484 miljoen euro voor divisie Tsjechië, 440 miljoen euro voor divisie Internationale Markten en -64 miljoen euro voor Groepscenter. Het resultaat voor de divisie Internationale Markten voor de eerste negen maanden van 2018 is samengesteld uit 147 miljoen euro voor Hongarije, 144 miljoen euro voor Ierland, 77 miljoen euro voor Bulgarije en 69 miljoen euro voor Slowakije.

Risicoverklaring, economische visie en verwachtingen

Verklaring met betrekking tot risico: omdat we hoofdzakelijk actief zijn als bank-verzekeraar en vermogensbeheerder, zijn we blootgesteld aan een aantal typische risico's voor die financiële sectoren, zoals – maar zeker niet uitsluitend – kredietrisico, kredietrisico van tegenpartijen, concentratierisico, interestrisico, muntrisico, marktrisico, liquiditeits- en financieringsrisico, risico van aangegane verzekeringsverplichtingen, wijzigingen in de regelgeving, operationeel risico, betwistingen van klanten, concurrentie van andere en nieuwe spelers en de economie in het algemeen. Hoewel we al die risico's nauwlettend opvolgen en beheren binnen een strikt risicokader dat governance en limieten vastlegt, kunnen ze toch een negatieve invloed hebben op de waarde van activa of bijkomende kosten genereren boven de verwachte niveaus.

Momenteel wordt een aantal factoren als de belangrijkste uitdagingen beschouwd voor de financiële sector. Het risico gerelateerd aan regelgeving blijft een overheersend thema in de sector (al heeft de Basel IV-overeenkomst in december 2017 enige verduidelijking gebracht omtrent de toekomstige kapitaalvereisten), net zoals de verhoogde bescherming van de consument. Een andere blijvende uitdaging is de lagerenteomgeving, in combinatie met het toegenomen risico van activazeeptellen. De financiële sector moet ook rekening houden met mogelijke systemische gevolgen van politieke en financiële ontwikkelingen, zoals de brexit, de Italiaanse begrotingsbesprekingen of de protectionistische maatregelen in de VS, die ook een invloed zullen hebben op de Europese economie. De technologie die in de financiële sector wordt gebruikt, vormt een extra uitdaging voor het bedrijfsmodel van traditionele financiële instellingen. Ten slotte is het cyberrisico de voorbije jaren een belangrijke bedreiging geworden, niet alleen voor de financiële sector, maar voor de economie in haar geheel.

We verstrekken informatie met betrekking tot het risicobeheer in ons jaarverslag, onze kwartaalverslagen en risk reports, die allemaal beschikbaar zijn op www.kbc.com.

Onze visie op de rente en wisselkoersen: in overeenstemming met haar recente communicatie verwachten we dat de ECB haar inkoopprogramma's in december 2018 zal beëindigen. Maar de eerste stap naar een normalisatie van de beleidsrente zal pas maanden na het einde van de kwantitatieve versoepeling volgen, wellicht in september 2019. Intussen verwachten we dat de Fed zijn rente dit jaar nog één keer zal verhogen, terwijl de balansafbouw wordt voortgezet zoals gepland. We verwachten dat de rentecyclus van de Fed eind 2019 zijn piek zal bereiken op 3,375%. Daardoor geloven we dat de Amerikaanse dollar op korte termijn zal blijven versterken ten opzichte van de euro, omdat hij steun krijgt van de kortetermijnrente door de divergentie tussen het monetaire beleid van de Fed en dat van de ECB. Maar op iets langere termijn zal de euro waarschijnlijk opnieuw in waarde beginnen te stijgen. Ondanks de vlucht naar kwaliteit en *safe havens*, het blijvende liquiditeitsoverschot, het aanhoudende Duitse begrotingsoverschot, de relatief gematigde Europese (kern)inflatie en het nog altijd zeer soepele monetaire beleid van de ECB, wordt verwacht dat de Duitse rente op langlopende obligaties in de komende periode zal stijgen, zij het slechts beperkt. In tegenstelling tot het soepele beleid van de ECB, heeft de Tsjechische Nationale Bank haar monetaire beleid al verstrengd in het

licht van het Tsjechisch groei- en inflatieklimaat. Gezien die gunstige omstandigheden wordt verwacht dat de Tsjechische munt tegen eind 2019 in waarde zal stijgen. We verwachten nog twee verhogingen van de beleidsrente voor eind 2020 in Tsjechië.

Onze visie op economische groei: het Europese conjunctuurbeeld blijft aantrekkelijk, ook al geloven we dat de groeipiek voorbij is. De verder dalende werkloosheidscijfers en zelfs toenemende arbeidstekorten in sommige Europese economieën, zullen samen met de geleidelijk stijgende looninflatie de particuliere consumptie blijven ondersteunen. Daarnaast zullen investeringen een belangrijke groeifactor blijven. De belangrijkste factoren die het Europese economische sentiment en de groei kunnen ondergraven, zijn nog altijd het risico van een verdere economische deglobalisering, met een escalatie van handelsconflicten, de brexit en de politieke onrust in Italië.

Verwachtingen voor de rest van 2018

- We verwachten stevige rendementen in alle divisies.
- Voor Ierland gaan we uit van een nettoterugname van 100 tot 150 miljoen euro aan waardeverminderingen op kredieten voor het volledige boekjaar 2018.
- Voor België verwachten we dat de recente hervorming van de Belgische vennootschapsbelasting een recurrent positief effect zal hebben op ons resultaat. Het negatieve *upfront* effect dat we in het laatste kwartaal van 2017 boekten, zou in ongeveer drie jaar volledig moeten zijn gecupereerd.

Bijlage

Pro forma herberekening van de referentiecijfers 2017 voor de belangrijkste inkomstenlijnen, KBC Groep (in miljoenen euro, niet-geauditeerde cijfers)	3KW2018	2KW2018	1KW2018	Pro-forma herrekening van de referentiecijfers 2017			
				4KW 2017	3KW 2017	2KW 2017	1KW 2017
Nettorente-inkomsten	1 136	1 117	1 125	1 029	1 039	1 028	1 025
+ geprorateerde rente op valutaderivaten				+108	+75	+66	+56
= pro-forma referentiecijfer (gebruikt bij de analyse van de resultaten)				=1 137	=1 114	=1 094	=1 081
Nettoresultaat uit fin.instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening (FIFV)	79	54	96	235	182	249	191
- geprorateerde rente op valutaderivaten				-108	-75	-66	-56
- netwerkinkomsten				-26	-25	-24	-24
+ resultaat uit eigenvermogensinstrumenten ('overlaybenadering')				+17	+12	+21	+19
= pro-forma referentiecijfer (gebruikt bij de analyse van de resultaten)				=118	=94	=180	=130
Nettoprovisie-inkomsten	424	438	450	430	408	430	439
+ netwerkinkomsten				+26	+25	+24	+24
= pro-forma referentiecijfer (gebruikt bij de analyse van de resultaten)				=456	=433	=454	=463

Geprorateerde rente op valutaderivaten: verplaatst van FIFV naar Nettorente-inkomsten (conform de overgang naar IFRS9).

Netwerkinkomsten (inkomsten uit marges verdiend op valutatransacties uitgevoerd door het netwerk voor klanten): verplaatst van FIFV naar Nettoprovisie-inkomsten.

Resultaat uit eigenvermogensinstrumenten: in overeenstemming met de overlaybenadering volgens IFRS 9 zijn gerealiseerde winsten en verliezen en bijzondere waardeverminderingen op (voorheen) voor verkoop beschikbare aandelen in de verzekeringsportefeuille verplaatst van Netto gerealiseerd resultaat uit voor verkoop beschikbare fin. activa en Bijzondere waardeverminderingen op voor verkoop beschikbare fin. activa naar FIFV. Noteer dat in overeenstemming met IFRS 9 gerealiseerde en niet-gerealiseerde winsten en verliezen op (voorheen) voor verkoop beschikbare aandelen in de bankportefeuille opgenomen worden in het eigen vermogen (en niet in het nettoresultaat).

KBC Groep

Geconsolideerde financiële staten volgens IFRS

3KW 2018 en 9M 2018

Dit deel werd nagezien door de Commissaris

Terminologie

AC: Geamortiseerde kostprijs

AFS: Voor verkoop beschikbaar (IAS 39)

ALM: Asset Liability Management

ECL: Verwachte kredietverlies

FA: Financiële Activa

FTA: First Time Application/Adoption (de eerste toepassing van de overgang van IAS 39 naar IFRS 9 op 1 januari 2018)

FV: Reële waarde

FVA: Funding Value Adjustment

FVOCI: waardering tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen via OCI

FVPL: reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening

FVPL – overlay: reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening - overlaybenadering

GCA: Bruto-boekwaarde

HFT: Aangehouden voor handelsdoeleinden

HTM: Aangehouden tot einde looptijd (IAS 39)

OCI: Wijzigingen in de reële waarde van activa en verplichtingen opgenomen in het eigen vermogen

POCI: Aangekochte of uitgegeven activa met verminderde kredietwaardigheid

SPPI: Beoordeling of contractuele kasstromen uitsluitend aflossingen en rentebetalingen op de uitstaande hoofdsom betreffen

SRB: Single Resolution Board

R/E: Overgedragen resultaat

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening

		9M 2018	9M 2017	3KW 2018	2KW 2018	3KW 2017
(in miljoenen euro)	Toelichting	IFRS 9	IAS 39	IFRS 9	IFRS 9	IAS 39
Nettorente-inkomsten	3.1	3 378	3 091	1 136	1 117	1 039
Rente-inkomsten	3.1	5 148	4 747	1 754	1 712	1 605
Rentelasten	3.1	- 1 771	- 1 655	- 618	- 595	- 566
Verzekeringen Niet-leven vóór herverzekering	3.7	562	554	197	202	188
Verdiende premies Niet-leven	3.7	1 173	1 107	403	392	378
Technische lasten Niet-leven	3.7	- 611	- 553	- 205	- 190	- 190
Verzekeringen Leven vóór herverzekering	3.7	- 15	- 55	- 9	1	- 3
Verdiende premies Leven	3.7	944	861	293	315	282
Technische lasten Leven	3.7	- 959	- 916	- 302	- 314	- 284
Nettore resultaat uit afgestane herverzekering	3.7	- 29	2	- 6	- 14	16
Dividendinkomsten		67	55	12	34	11
Nettore resultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening	3.3	229	622	79	54	182
Waarvan resultaat op aandelen (overlay)		54	-	2	33	-
Netto gerealiseerd resultaat uit voor verkoop beschikbare financiële activa		-	148	-	-	51
Netto gerealiseerd resultaat uit schuldinstrumenten tegen reële waarde via OCI		9	-	0	8	-
Nettoprovisie-inkomsten	3.5	1 312	1 277	424	438	408
Ontvangen provisies	3.5	1 853	1 974	606	600	606
Betaalde provisies	3.5	- 541	- 697	- 182	- 161	- 198
Overige netto-inkomsten	3.6	150	128	56	23	4
TOTALE OPBRENGSTEN		5 663	5 822	1 888	1 863	1 896
Exploitatiekosten	3.8	- 3 239	- 3 053	- 981	- 966	- 914
Personeelskosten	3.8	- 1 763	- 1 719	- 593	- 587	- 578
Algemene beheerskosten	3.8	- 1 269	- 1 137	- 318	- 311	- 268
Afschrijvingen vaste activa	3.8	- 207	- 197	- 70	- 69	- 68
Bijzondere waardeverminderingen	3.10	60	32	2	1	- 31
Op leningen en vorderingen	3.10	-	57	-	-	- 15
Op financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs en tegen reële waarde via OCI	3.10	92	-	8	21	-
Op voor verkoop beschikbare financiële activa	3.10	-	- 9	-	-	- 6
Op goodwill	3.10	0	0	0	0	0
Op overige	3.10	- 32	- 16	- 6	- 20	- 11
Aandeel in het resultaat van geassocieerde ondernemingen en joint ventures		12	16	2	3	8
RESULTAAT VÓÓR BELASTINGEN		2 496	2 818	911	901	959
Belastingen		- 548	- 641	- 211	- 210	- 268
RESULTAAT NA BELASTINGEN		1 949	2 176	701	692	691
Toerekenbaar aan minderheidsbelangen		0	0	0	0	0
Toerekenbaar aan de aandeelhouders van de moedermaatschappij		1 948	2 176	701	692	691
Winst per aandeel, in euro						
Gewoon		4,54	5,11	1,63	1,61	1,62
Verwaterd		4,54	5,11	1,63	1,61	1,62

Vanaf 2018 wordt de financiële informatie opgesteld in overeenstemming met IFRS 9.

Meer informatie vindt u in de Verklaring van overeenstemming en (veranderingen in) grondslagen van de financiële verslaggeving (Toelichting 1.1) verderop in dit verslag, inclusief informatie over de overgang. KBC heeft ervoor gekozen gebruik te maken van de overgangsmaatregelen voor vergelijkende informatie.

Overzicht van de impact van de ‘overlay’ benadering op de geconsolideerde winst-en-verliesrekening

Op de aandelen aangehouden door de verzekeringsondernemingen in de Groep wordt de overlaybenadering toegepast. Die aandelen, die volgens IAS 39 voornamelijk werden geclassificeerd als Voor verkoop beschikbaar, zouden volgens IFRS 9 worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening. Zolang IFRS 17 niet is ingevoerd, d.w.z. tot 1 januari 2021, herclassificeert de overlaybenadering de extra volatiliteit die resulteert uit de toepassing van IFRS 9 van de winst-en-verliesrekening naar OCI (onderhevig aan EU goedkeuring).

De extra volatiliteit als gevolg van IFRS 9, die wordt geherclassificeerd van het nettoresultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening naar de herwaarderingsreserve van aandelen (overlaybenadering), verwijst naar de niet-gerealiseerde reëlewaardeschommelingen voor een bedrag van -61 miljoen euro in 9M 2018. Ze kan worden samengevat als het verschil tussen

- het IFRS 9-resultaat (zonder toepassing van de overlaybenadering): -6 miljoen euro aan gerealiseerde en niet-gerealiseerde reëlewaardeschommelingen opgenomen in Nettoresultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening;
- het IAS 39-resultaat: 54 miljoen euro, bestaande uit een netto gerealiseerd resultaat van 74 miljoen euro en een bijzondere waardevermindering van 19 miljoen euro.
- De fiscale impact op de herclassificatie bedraagt -1 miljoen euro.

Meer informatie vindt u onder Belangrijkste grondslagen van de financiële verslaggeving (Toelichting 1.2) verderop in dit verslag.

Vereenvoudigd geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten (comprehensive income)

	9M 2018	9M 2017	3Q 2018	2Q 2018	3Q 2017
(in miljoenen euro)	IFRS 9	IAS 39	IFRS 9	IFRS 9	IAS 39
RESULTAAT NA BELASTINGEN	1 949	2 176	701	692	691
Toerekenbaar aan minderheidsbelangen	0	0	0	0	0
Toerekenbaar aan de aandeelhouders van de moedermaatschappij	1 948	2 176	701	692	691
OCI - te verwerken in de winst- en verliesrekening	- 266	27	- 25	- 167	49
Nettowijziging van de herwaarderingsreserve voor aandelen	-	- 19	-	-	- 14
Nettowijziging van de herwaarderingsreserve voor obligaties	-	- 115	-	-	54
Nettomutatie van de herwaarderingsreserve FVOCI schuldinstrumenten	- 242	-	- 104	- 105	-
Nettowijziging van de herwaarderingsreserve voor andere activa	-	0	-	-	0
Nettowijziging in herwaarderingsreserve FVPL aandelen - overlaybenadering	- 61	-	14	12	-
Nettowijziging van de afdekkingsreserve - kasstroomafdekkingen	69	182	52	- 31	22
Nettowijziging van de omrekeningsverschillen	- 78	- 112	58	- 136	- 29
Indekking van een netto-investering in buitenlandse entiteiten	55	96	- 42	98	17
Nettowijziging m.b.t. geassocieerde ondernemingen en joint ventures	- 6	- 3	0	- 6	- 1
Overige mutaties	- 3	- 1	- 3	0	0
OCI - niet te verwerken in de winst-en-verliesrekening	25	58	37	- 12	31
Nettowijziging in herwaarderingsreserve FVOCI aandelen	9	-	4	2	-
Nettowijziging van de toegezegdpensioenregelingen	15	63	34	- 16	30
Nettowijziging van het eigen kredietrisico	1	- 5	- 1	3	1
Nettowijziging mbt geassocieerde ondernemingen en joint ventures	0	0	0	0	0
TOTAAL GEREALISEERDE EN NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN	1 707	2 261	713	513	771
Toerekenbaar aan minderheidsbelangen	0	0	0	0	0
Toerekenbaar aan de aandeelhouders van de moedermaatschappij	1 707	2 261	713	513	771

Vanaf 2018 wordt de financiële informatie opgesteld in overeenstemming met IFRS 9.

De belangrijkste bewegingen in OCI (9M 2018 tegenover 9M 2017):

- De herwaarderingsreserve (FVOCI schuldinstrumenten) daalde in de eerste negen maanden van 2018 met -242 miljoen euro, negatief beïnvloed door een algemene renteverhoging, een stijging van de creditspread op Italiaanse staatsobligaties en het effect van de afwikkeling (dit laatste verklaart ook deels de positieve nettowijziging in de afdekkingsreserve (kasstroomafdekking) +69 miljoen euro). In de eerste negen maanden van 2017 bedroeg de nettowijziging in de herwaarderingsreserve (voor verkoop beschikbare financiële activa) – Obligaties, in de afdekkingsreserve (kasstroomafdekking) en in de toegezegdpensioenregelingen respectievelijk -115 miljoen euro, +182 miljoen euro en +63 miljoen euro. Deze wijzigingen werden vooral verklaard door een stijging van de langetermijnrentes.
- Nettowijziging van de herwaarderingsreserve (FVPL aandelen - overlaybenadering): de -61 miljoen euro in de eerste negen maanden van 2018 is grotendeels te verklaren door overboekingen naar het nettoresultaat (meerwaarden op verkopen) en in mindere mate door negatieve reëlewaardewijzigingen. In de eerste negen maanden van 2017 werd de nettowijziging in de herwaarderingsreserve (voor verkoop beschikbare financiële activa) - Eigen vermogen van -19 miljoen euro voornamelijk beïnvloed door overboekingen naar het nettoresultaat (meerwaarden op verkopen), gedeeltelijk gecompenseerd door positieve reëlewaardewijzigingen.
- De nettowijziging van de omrekeningsverschillen in de eerste negen maanden van 2018 (-78 miljoen euro) wordt voornamelijk veroorzaakt door de verzwakking van de CZK en HUF. Dat werd ruimschoots gecompenseerd door de afdekking van de netto-investeringen in buitenlandse activiteiten (+55 miljoen euro). Het netto-effect tussen deze twee posten kan voornamelijk worden verklaard door de asymmetrische behandeling van de uitgestelde belastingen (geen belasting op de nettowijziging van de omrekeningsverschillen, terwijl er wel een uitgestelde belasting op de afdekking wordt berekend).

Geconsolideerde balans

		30-09-2018	31-12-2017	01-01-2018
ACTIVA (in miljoenen euro)	Toelichting	IFRS 9	IAS 39	IFRS9
Geldmiddelen, tegoeden bij centrale banken en andere zichtdeposito's bij kredietinstellingen		32 893	29 727	
Financiële activa	4.0	262 859	254 753	253 817
Aangehouden voor handelsdoeleinden	4.0	-	7 431	-
Vanaf eerste opname aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening	4.0	-	14 484	-
Voor verkoop beschikbaar	4.0	-	34 156	-
Leningen en vorderingen	4.0	-	167 458	-
Tot einde looptijd aangehouden	4.0	-	30 979	-
Geamortiseerde kostprijs	4.0	220 823	-	210 865
Gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de OCI	4.0	18 304	-	19 516
Gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening	4.0	23 509	-	23 191
Waarvan aangehouden voor handelsdoeleinden	4.0	7 733	-	7 148
Afdeckingsderivaten	4.0	223	245	245
Deel van de herverzekeraar in de technische voorzieningen		130	131	
Reëlewaardeveranderingen van de afgedekte posities bij reëlewaardeafdekking van het renterisico van een portefeuille		- 179	- 78	
Belastingvorderingen		1 600	1 625	
Actuele belastingvorderingen		118	82	
Uitgestelde belastingvorderingen		1 482	1 543	
Vaste activa aangehouden voor verkoop en activa met betrekking tot groepen activa die worden afgestoten		960	21	
Investerings in geassocieerde ondernemingen en joint ventures		208	240	
Materiële vaste activa en vastgoedbeleggingen		3 314	3 207	
Goodwill en andere immateriële vaste activa		1 264	1 205	
Overige activa		1 689	1 512	
TOTAAL ACTIVA		304 740	292 342	

VERPLICHTINGEN EN EIGEN VERMOGEN (in miljoenen euro)	Toelichting	30-09-2018	31-12-2017	01-01-2018
Financiële verplichtingen	4.0	263 103	251 260	251 260
Geamortiseerde kostprijs	4.0	240 818	227 944	
Gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening	4.0	21 118	22 032	
waarvan aangehouden voor handelsdoeleinden	4.0	5 981	6 998	
Afdeckingsderivaten	4.0	1 167	1 284	
Technische voorzieningen vóór herverzekering		18 533	18 641	
Reëlewaardeveranderingen van de afgedekte posities bij reëlewaardeafdekking van het renterisico van een portefeuille		- 279	- 86	
Belastingverplichtingen		407	582	
Actuele belastingverplichtingen		114	148	
Uitgestelde belastingverplichtingen		293	434	
Verplichtingen met betrekking tot groepen activa die worden afgestoten		0	0	
Voorzieningen voor risico's en kosten		278	399	
Overige verplichtingen		3 420	2 743	
TOTAAL VERPLICHTINGEN		285 462	273 540	
Totaal eigen vermogen	5.10	19 278	18 803	
Eigen vermogen van de aandeelhouders	5.10	16 878	17 403	16 657
Additionele tier-1 instrumenten opgenomen in het eigen vermogen	5.10	2 400	1 400	
Minderheidsbelangen	-	0	0	
TOTAAL VERPLICHTINGEN EN EIGEN VERMOGEN		304 740	292 342	

De evolutie van de balans 30 september 2018 versus 31 december 2017 is verstoord door de herkwalificatie naar 'vaste activa aangehouden voor verkoop en activa met betrekking tot groepen activa die worden afgestoten' in KBC Bank Ireland van een deel van zijn legacy-portefeuille bedrijfskredieten en kredieten-voor-verhuur aan Goldman Sachs. Voor meer informatie zie deel 'Financiële instrumenten, opdeling volgens portefeuille en product' (toelichting 4.1) verderop in dit verslag.

Op 9 augustus 2018 bereikte KBC Bank Ireland een overeenkomst met Goldman Sachs inzake de verkoop van zijn krediet-portefeuille van ongeveer 1.9 miljard euro voor bijzondere waardeverminderingen (0.9 miljard euro na bijzondere waardeverminderingen). Op de balans is deze krediet portefeuille geherclassificeerd naar 'Vaste activa aangehouden voor verkoop en activa met betrekking tot groepen activa die worden afgestoten'. Bijgevolg is deze portfolio niet langer opgenomen in toelichting 4.0, maar alle andere toelichtingen en ratio's zijn inclusief deze portfolio. De closing van de transactie wordt verwacht in het vierde kwartaal van 2018.

Geconsolideerde vermogensmutaties

In miljoenen euro	Geplaatst en volggestort aandelenkapitaal	Uitgiftepremie	Eigen aandelen	Overgedragen resultaat	Totaal herwaarde- ringsreserves	Eigen vermogen van aandeel- houders	Additionele tier-1 instrumenten opgenomen in eigen vermogen	Belangen van derden	Totaal eigen vermogen
9M 2018 IFRS 9									
Saldo aan het einde van het vorige jaar	1 456	5 467	- 5	10 101	383	17 403	1 400	0	18 803
Invloed gerelateerd aan IFRS 9	0	0	0	- 247	- 499	- 746	0	0	- 746
Saldo aan het begin van het jaar (01-01-2018) na impact van IFRS 9	1 456	5 467	- 5	9 854	- 116	16 657	1 400	0	18 057
Nettoresultaat over de periode	0	0	0	1 948	0	1 948	0	0	1 949
OCI in eigen vermogen over de periode	0	0	0	- 3	- 238	- 241	0	0	- 241
Subtotaal	0	0	0	1 945	- 238	1 707	0	0	1 707
Dividenden	0	0	0	- 1 253	0	- 1 253	0	0	- 1 253
Couponbetaling additioneel tier-1-instrument	0	0	0	- 42	0	- 42	0	0	- 42
Overboeking van reserve naar ingehouden winst bij realisatie	0	0	0	- 8	0	- 8	0	0	- 8
Uitgifte van additioneel tier-1 instrument opgenomen in eigen vermogen	0	0	0	- 5	0	- 5	1 000	0	995
Inkoop/Verkoop van eigen aandelen	0	0	- 180	0	0	- 180	0	0	- 180
Vernietiging van eigen aandelen	0	0	181	- 181	0	0	0	0	0
Wijzigingen in minderheidsbelangen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal wijzigingen	0	0	1	458	- 238	221	1 000	0	1 221
Saldo aan het einde van de periode	1 456	5 467	- 4	10 312	- 354	16 878	2 400	0	19 278
waarvan gerelateerd aan de vermogensmutatiemethode					20	20			20

In miljoenen euro	Herwaarde- ringsreserves voor verkoop beschikbare financiële activa	Herwaarde- ringsreserve FVOCI schuldinstrumenten	Herwaarde- ringsreserve FVPL aandelen - overlaybenadering	Herwaarde- ringsreserve FVOCI aandelen	Afdekkings- reserve - kasstroom- afdekkingen	Omrekenings- verschillen	Afdekking van een netto- investering in een buitenlandse entiteit	Wijziging in toegezegd- pensioen- regelingen	Eigen kredietrisico (via eigen vermogen)	Totaal herwaarde- ringsreserves
9M 2018 IFRS 9										
Saldo aan het einde van het vorige jaar	1 751	0	0	0	- 1 339	- 11	45	- 52	- 10	383
Invloed gerelateerd aan IFRS 9	- 1 751	837	387	29	0	0	0	0	0	- 499
Saldo aan het begin van het jaar (01-01-2018) na impact van IFRS 9	0	837	387	29	- 1 339	- 11	45	- 52	- 10	- 116
Nettoresultaat over de periode	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OCI in eigen vermogen over de periode	0	- 246	- 61	9	69	- 80	55	15	1	- 238
Subtotaal	0	- 246	- 61	9	69	- 80	55	15	1	- 238
Dividenden	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Couponbetaling additioneel tier-1-instrument	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overboeking van reserve naar ingehouden winst bij realisatie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uitgifte van additioneel tier-1 instrument opgenomen in eigen vermogen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Inkoop/Verkoop van eigen aandelen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vernietiging van eigen aandelen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wijzigingen in minderheidsbelangen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal wijzigingen	0	- 246	- 61	9	69	- 80	55	15	1	- 238
Saldo aan het einde van de periode	0	590	326	37	- 1 270	- 92	100	- 37	- 9	- 354
waarvan gerelateerd aan de vermogensmutatiemethode	0	6	0	1	0	14	0	0	0	20

	Geplaatst en volgestort aandelenkapitaal	Uitgiftepremie	Eigen aandelen	Overgedragen resultaat	Herwaarde- ringsreserves voor verkoop beschikbare financiële activa	Afdekkings- reserve kasstroom- afdekkingen	Omrekenings- verschillen	Afdekking van een netto- investering in een buitenlandse entiteit	Wijziging in toegezegd- pensioen- regelingen	Eigen kredietrisico (via eigen vermogen)	Totaal herwaarde- ringsreserves	Eigen vermogen van aandeel- houders	Additionele tier-1 instrument opgenomen in eigen vermogen	Belangen van derden	Totaal eigen vermogen
9M 2017 IAS 39															
Saldo aan het einde van het vorige jaar	1 455	5 453	0	8 751	1 756	- 1 347	78	- 47	- 138	- 4	298	15 957	1 400	0	17 357
Nettoresultaat over de periode	0	0	0	2 176	0	0	0	0	0	0	0	2 176	0	0	2 176
OCI in eigen vermogen over de periode	0	0	0	- 1	- 143	182	- 107	96	63	- 5	85	84	0	0	84
Subtotaal	0	0	0	2 175	- 143	182	- 107	96	63	- 5	85	2 260	0	0	2 261
Dividenden	0	0	0	- 1 171	0	0	0	0	0	0	0	- 1 171	0	0	- 1 171
Couponbetaling additionele tier-1-instrumenten	0	0	0	- 39	0	0	0	0	0	0	0	- 39	0	0	- 39
Inkoop van eigen aandelen	0	0	- 5	0	0	0	0	0	0	0	0	- 5	0	0	- 5
Totaal wijzigingen	0	0	- 5	965	- 143	182	- 107	96	63	- 5	85	1 046	0	0	1 046
Saldo aan het einde van de periode	1 455	5 453	- 5	9 716	1 613	- 1 165	- 29	48	- 75	- 9	383	17 003	1 400	0	18 403
waarvan herwaarderingsreserve voor aandelen					472										
waarvan herwaarderingsreserve voor obligaties					1 141										
waarvan gerelateerd aan de vermogensmutatiemethode					16	0	13		0	0		29			29

Dividend met betrekking tot 2017: in overeenstemming met ons dividendbeleid betaalden we een interimdividend van 1 euro per aandeel (in totaal 418 miljoen euro) als voorschot op het totale dividend (reeds afgetrokken van de ingehouden winst in 2017).

Daarnaast heeft de Raad van Bestuur voor 2017 aan de Algemene Vergadering een slotdividend van 2 euro per aandeel voorgesteld (in totaal werd 837 miljoen euro afgetrokken van de ingehouden winst in het tweede kwartaal van 2018. De Algemene Vergadering heeft dat goedgekeurd op 3 mei 2018. In lijn met ons dividendbeleid, heeft de Raad van Bestuur van 8 augustus 2018 besloten om een interim dividend toe te kennen van 1 euro per aandeel (416 miljoen euro in totaal), als voorschot op het totale dividend (betaalbaar op 16 November 2018) (reeds afgetrokken van het overgedragen resultaat in 3KW 2018).

Ook een terugkoop van 2,7 miljoen aandelen (ongeveer 0,2 miljard euro) werd voorgesteld aan en goedgekeurd door de Algemene Vergadering op 3 mei 2018 (dat betekent een uitkeringsratio van 59%, inclusief het totale dividend, additional tier 1-coupon en terugkoop van de aandelen). Tot en met 3 juli 2018 werden in totaal 2.700.000 eigen aandelen ingekocht voor een totaal bedrag van 181 miljoen euro.

Meer informatie vindt u onder 'Eigen vermogen van de aandeelhouders en AT1 instrumenten' (Toelichting 5.10) verderop in dit verslag.

Vereenvoudigd geconsolideerd kasstroomoverzicht

In miljoenen euro	9M 2018 IFRS 9	9M 2017 IAS 39
Geldmiddelen en kasequivalenten aan het begin van het boekjaar	40 413	26 747
Nettokasstromen uit of aangewend bij bedrijfsactiviteiten	6 398	14 857
Nettokasstromen uit of aangewend bij investeringsactiviteiten	3 319	2 973
Nettokasstromen uit of aangewend bij financieringsactiviteiten	- 16	- 359
Gevolgen van wisselkoerswijzigingen op geldmiddelen en kasequivalenten	- 178	416
Geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van de periode	49 936	44 633

De positieve nettokasstromen uit of aangewend bij bedrijfsactiviteiten in de eerste 9 maanden van 2018 omvat voornamelijk gerealiseerd resultaat en lager uistaande schuldinstrumenten tegen reële waarde via OCI (versus jaareinde 2017). De geldmiddelen en kasequivalenten stegen substantieel in de eerste 9 maanden van 2017, grotendeels door een hoger bedrag aan reverse repo's en tegoeden bij centrale banken. Dit werd gerealiseerd uit de nettokasstromen bij bedrijfsactiviteiten door hogere deposito's.

De nettokasstromen uit financieringsactiviteiten in het eerste 9 maanden van 2018 omvatten:

- de call door KBC Bank van de in januari 2013 uitgegeven contingent capital note (CoCo) van 1 miljard USD en een dividenduitkering van 837 miljoen euro
- de uitgifte van gedekte obligaties voor 750 miljoen euro
- de uitgifte van een groene obligatielening voor 500 miljoen euro (zie voor meer informatie 'Financiële instrumenten volgens portefeuille en product' (toelichting 4.1) verderop in dit rapport)
- de uitgifte van Additional tier 1-instrumenten opgenomen in het eigen vermogen voor 1 miljard euro (voor meer informatie zie 'Eigen vermogen van de aandeelhouders en AT1- instrumenten' (toelichting 5.10) verderop in dit rapport).
- de nettovermindering van uitstaande senior obligaties uitgegeven door KBC Ifima (ongeveer 0,7 miljard euro, voornamelijk door het bereiken van de eindvervaldag)

Toelichting bij de grondslagen voor financiële verslaggeving

Verklaring van overeenstemming (toelichting 1.1 in de jaarrekening 2017)

Het verkorte tussentijdse financiële verslag van de KBC-groep over het derde kwartaal en de eerste 9 maanden die eindigden op 30 september 2018 is opgesteld in overeenstemming met IAS 34, 'Tussentijdse financiële verslaggeving'. Het verkorte tussentijdse financiële verslag moet worden gelezen samen met de jaarrekening voor het boekjaar dat eindigde op 31 december 2017, die is opgesteld volgens de International Financial Reporting Standards, zoals goedgekeurd voor toepassing in de EU ('*endorsed IFRS*').

De volgende IFRS-normen werden van kracht op 1 januari 2018 en werden toegepast in deze rapportering:

- IFRS 9
 - o IFRS 9 (Financiële instrumenten) met betrekking tot de classificatie en de waardering van financiële instrumenten is van kracht sinds 1 januari 2018 en vervangt IAS 39 (Financiële instrumenten: opname en waardering). KBC past IFRS 9 ook toe op zijn verzekeringsentiteiten en maakt dus geen gebruik van de mogelijkheid die de IAS Board biedt om de invoering van IFRS 9 tijdelijk uit te stellen voor zijn verzekeringsentiteiten.
 - o Classificatie en waardering: voor financiële activa is de classificatie en waardering volgens IFRS 9 afhankelijk van het specifieke bedrijfsmodel en de kenmerken van de contractuele kasstromen van het instrument. Voor niet voor handelsdoeleinden bestemde eigenvermogensinstrumenten in onze verzekeringsactiviteiten, past KBC de *overlay*benadering toe voor in aanmerking komende eigenvermogensinstrumenten (hetgeen een consistente behandeling reflecteert zoals onder IAS 39). De

IASB stelt de overlaybenadering ter beschikking om tijdens de overgangsperiode tussen de invoering van IFRS 9 en die van IFRS 17 te verzekeren dat er een *level playing field* is met andere verzekeraars en bank-verzekeraars.

- o Waardeverminderingen op financiële instrumenten: financiële instrumenten die onderhevig zijn aan waardeverminderingen worden ingedeeld in drie categorieën, namelijk: *Stage* (of stap) 1: *performing*; *Stage* 2: *underperforming* (waarbij verwachte kredietverliezen over de volledige resterende looptijd berekend moeten worden) en *Stage* 3: *non-performing* of *impaired*. KBC heeft gedragslijnen en procedures opgemaakt om op het einde van elke verslagperiode te beoordelen of het kredietrisico aanzienlijk is gestegen en of daarom *staging* nodig is, d.i. overgaan van een *stage* (stap) naar een andere. Voor de kredietportefeuille gebeurt die overgang naar een volgende *stage* volgens een meervoudige benadering op basis van een interne kredietrating, kredietherstructureringsmaatregelen, collectieve beoordeling en dagen achterstalligheid. Voor de beleggingsportefeuille wordt een gelijkaardige meervoudige benadering gebruikt, behalve dat KBC gebruikmaakt van de vrijstelling met betrekking tot laag kredietrisico. Dat betekent dat ervan wordt uitgegaan dat alle obligaties met *investment grade*-rating in *stage* 1 zitten, tenzij een van de andere factoren iets anders aangeeft. Voor de *stages* 1 en 2 boekte KBC op grond van IAS 39 al *incurred but not reported* (IBNR)-waardeverminderingen, die worden beïnvloed door *emergence* periodes. Onder IFRS 9 worden de waardeverminderingen op financiële activa berekend op basis van het verwachte kredietverlies over 12 maanden voor *stage* 1 en op basis van het verwachte kredietverlies over de resterende looptijd voor *stage* 2. Bij zowel de criteria voor de bepaling van de *stages* als de meting van het verwachte kredietverlies wordt rekening gehouden met toekomstgerichte informatie. Diverse macro-economische factoren worden in overweging genomen en KBC gebruikt drie scenario's om een reeks van mogelijke uitkomsten te beoordelen.
 - o Afdekkingstransacties: KBC gebruikt de optie om afdekkingstransacties volgens IAS 39 te blijven toepassen en wacht de verdere ontwikkelingen betreffende *macro hedging* bij de IASB af.
 - o Door de toepassing van IFRS 9 zijn de winst-en-verliesrekening, de balans, het overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten en de vermogensmutaties, net zoals de Toelichtingen aanzienlijk veranderd. KBC heeft ervoor gekozen gebruik te maken van de overgangsmatregelen voor vergelijkende informatie. De grondslagen van de financiële verslaggeving in Toelichting 1.2 zijn aangepast en IFRS 9 is erin opgenomen. Voor de grondslagen van de financiële verslaggeving die van toepassing zijn op de vergelijkende cijfers, verwijzen we naar de jaarrekening van de groep per 31 december 2017. De informatie over de overgang is opgenomen in Toelichting 1.4 en waar nodig wordt bijkomende uitleg gegeven in de toelichtingen.
 - o Voor financiële verplichtingen werden de delen van IFRS 9 die betrekking hebben op de voorstelling van winsten en verliezen als gevolg van eigen kredietrisico voor financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening vervroegd toegepast met ingang van 1 januari 2017.
 - o Gewijzigde voorstelling van geprorateerde rente voor valutaderivaten, die is verplaatst van Nettoresultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening naar Nettorente-inkomsten. Die nieuwe voorstelling hangt samen met IFRS 9 als gevolg van een beslissing van het IFRIC (International Financial Reporting Interpretation Committee) van 20 november 2017. De nieuwe voorstelling vermijdt een vertekend beeld, omdat de geprorateerde rente van de onderliggende transactie ook wordt opgenomen onder Nettorente-inkomsten. De invloed ervan bedraagt 56 miljoen euro in 1kw 2017, 66 miljoen euro in 2kw 2017, 75 miljoen euro in 3kw 2017, 108 miljoen euro in 4kw 2017 en een totaal van 305 miljoen euro in 2017.
 - o KBC past geen overgangsmatregelen toe voor de invloed van IFRS 9 op het kapitaal, omdat het volledige transparantie wil bieden. Bijgevolg geven het eigen vermogen, het kapitaal en de *leverage ratio* de volledige invloed van IFRS 9 weer.
- IFRS 15 (Opbrengsten van contracten met klanten) geeft richtlijnen over de verantwoording van opbrengsten. KBC heeft de betreffende contracten geïdentificeerd en ze beoordeeld tegenover het nieuwe model voor de verantwoording van opbrengsten volgens het vijfstappenplan. De focus lag vooral op (i) de vaststelling van de prestatieverplichtingen en (ii) de variabele vergoeding van enkele vermogensbeheerovereenkomsten. De nieuwe vereisten hadden geen belangrijke invloed op de opbrengstenverantwoording van KBC.

Ook de volgende wijziging in de voorstelling en de grondslagen van de financiële verslaggeving wordt toegepast in 2018:

- o Een gewijzigde voorstelling van Netwerkinkomsten, die worden verplaatst van Nettoresultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening naar Nettoprovisie-inkomsten. Netwerkinkomsten zijn inkomsten uit marges op valutatransacties (in verband met betalingen, kredieten, deposito's, beleggingen) die zijn uitgevoerd door het netwerk (kantoren, online) voor klanten. De nieuwe voorstelling geeft een betrouwbaarder beeld, omdat Netwerkinkomsten inkomsten uit marges weergeeft die kunnen worden beschouwd als een onderdeel van de beleggings- en betalingsactiviteit, waarvoor een vergoeding verschuldigd is. De jaarrekening werd niet retroactief

aangepast volgens IAS 8, omdat de invloed erop als onbelangrijk wordt beschouwd (een eenmalige invloed van 25 miljoen euro in 1kw 2018, 24 miljoen euro in 2kw 2018, 26 miljoen euro in 3kw 2018, voor belastingen).

De volgende IFRS-normen werden gepubliceerd, maar zijn nog niet van kracht in 2018. KBC zal die normen toepassen zodra dat verplicht wordt.

- IFRS 16:
 - o In januari 2016 publiceerde de IASB IFRS 16 (Leases), die in werking treedt op 1 januari 2019. De nieuwe standaard verandert niet veel aan de boekhoudkundige verwerking van leasing voor leaseverstrekkers en dus zullen de boekhoudkundige gevolgen naar verwachting beperkt zijn voor KBC (omdat KBC voornamelijk optreedt als leaseverstrekker en niet als leasingnemer). Een huidige inschatting van de toename van het balanstotaal als gevolg van het optreden van KBC als leaseverstrekker wordt geschat op 0,4 miljard euro. Er wordt geen significant impact verwacht op het eigen vermogen als gevolg van FTA en de toekomstige impact op de winst- en verliesrekening wordt als beperkt ingeschat.
- IFRS 17
 - o In mei 2017 publiceerde de IASB IFRS 17 (Verzekeringscontracten), een omvattende nieuwe boekhoudnorm voor verzekeringscontracten die de grondslagen bevat voor opname en waardering, voorstelling en informatieverschaffing. Zodra IFRS 17 van kracht is, zal hij IFRS 4 (Verzekeringscontracten) vervangen, die werd gepubliceerd in 2005. IFRS 17 geldt voor alle types verzekeringscontracten (leven, schade, directe verzekering, herverzekering), ongeacht het type entiteiten waardoor ze worden uitgegeven, en voor bepaalde garanties en financiële instrumenten met discretionaire winstdeling. Daarop zullen enkele uitzonderingen gelden. De algemene doelstelling van IFRS 17 is een boekhoudkundig model voor verzekeringscontracten te bieden dat nuttiger en consistent is voor verzekeraars. In tegenstelling tot de verplichtingen van IFRS 4, die grotendeels gebaseerd zijn op grandfathering van de vroegere lokale grondslagen van de financiële verslaggeving, biedt IFRS 17 een compleet model voor verzekeringscontracten dat alle relevante boekhoudkundige aspecten omvat. De kern van IFRS 17 is het algemene model, aangevuld met een specifieke aanpassing voor contracten met directe winstdeling (de variabelevergoedingsaanpak) en een vereenvoudigde aanpak (de premie-allocatieaanpak) vooral voor contracten met een korte looptijd. IFRS 17 zal gelden voor de verslagperiodes die beginnen op of na 1 januari 2021 (onder voorbehoud van goedkeuring door de EU), en vergelijkende cijfers zijn vereist. Een impactstudie maakt deel uit van het IFRS 17-project dat momenteel loopt in KBC.
- Overige
 - o De IASB heeft enkele beperkte aanpassingen aan bestaande IFRS en IFRIC-normen gepubliceerd. Ze zullen worden toegepast zodra dat verplicht is, maar hun impact wordt momenteel als verwaarloosbaar ingeschat.

Belangrijkste grondslagen voor financiële verslaggeving (toelichting 1.2 in de jaarrekening 2017)

De belangrijkste grondslagen van de financiële verslaggeving werden aangepast om rekening te houden met IFRS 9. Voor een overzicht van de nieuwe grondslagen van financiële verslaggeving, zie de Geconsolideerde financiële staten volgens IFRS van 1KW 2018 van pagina 20 tot 41.

Informatie over de overgang naar IFRS 9 (toelichting 1.4)

Vanaf 1 januari 2018 wordt de geconsolideerde jaarrekening opgesteld conform IFRS 9. KBC heeft ervoor gekozen gebruik te maken van de overgangsmaatregelen voor vergelijkende informatie.

De totale impact van de eerste toepassing van de overgang van IAS 39 naar IFRS 9 op 1 januari 2018, inclusief enerzijds de impact van financiële activa en anderzijds provisies, is een daling van het eigen vermogen voor een bedrag van -949 miljoen euro voor belastingen (-746 miljoen euro na belastingen), opgesplitst tussen:

- een impact door classificatie en waardering van -661 miljoen euro voor belastingen, voornamelijk door een daling van de OCI-reserves (niet-gerealiseerde resultaten erkend in eigen vermogen), en
- een stijging van de bijzondere waardeverminderingen en provisies voor een bedrag van -288 miljoen euro voor belastingen.

Voor meer detail over de overgang naar IFRS9 zie de Gecosolideerde financiële staten volgens IFRS van 1KW 2018 (pagina's 42 tot 45).

Toelichting bij de segmentinformatie

Rapportering volgens de managementstructuur van de groep (toelichting 2.2 in de jaarrekening 2017)

Voor een beschrijving van de managementstructuur en gerelateerde rapporteringspresentatie verwijzen we naar toelichting 2.1 van de jaarrekening 2017.

In miljoenen euro	Divisie België	Divisie Tsjechië	Divisie Internationale Markten	waarvan: Hongarije	waarvan: Slovakije	waarvan: Bulgarije	waarvan: Ierland	Groeps- center	KBC Groep
9M 2018 IFRS 9									
Nettorente-inkomsten	1 928	752	674	180	158	114	222	23	3 378
Verzekeringen Niet-leven vóór herverzekering	386	77	89	31	18	39	0	10	562
Verdiende premies Niet-leven	795	184	187	81	30	75	0	7	1 173
Technische lasten Niet-leven	- 410	- 106	- 98	- 50	- 12	- 36	0	3	- 611
Verzekeringen Leven vóór herverzekering	- 81	44	22	6	9	7	0	0	- 15
Verdiende premies Leven	689	181	74	12	40	22	0	0	944
Technische lasten Leven	- 770	- 138	- 52	- 6	- 31	- 15	0	1	- 959
Nettore resultaat uit afgestane herverzekering	- 15	- 5	- 9	- 2	- 2	- 5	0	0	- 29
Dividendinkomsten	61	0	0	0	0	0	0	5	67
Nettore resultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening	141	68	66	49	6	9	2	- 46	229
Netto gerealiseerd resultaat van schuldinstrumenten tegen reële waarde met verwerking via OCI	0	0	0	- 1	0	1	0	9	9
Nettoprovisieinkomsten	908	193	214	147	44	23	0	- 3	1 312
Overige netto-opbrengsten	152	10	18	15	5	- 2	- 1	- 29	150
TOTALE OPBRENGSTEN	3 481	1 139	1 075	427	240	186	223	- 32	5 663
Exploitatiekosten	- 1 943	- 542	- 676	- 262	- 152	- 108	- 153	- 78	- 3 239
Bijzondere waardeverminderingen	- 44	- 32	111	7	1	7	96	24	60
Op financiële activa tegen gearmoteerde kostprijs en tegen reële waarde via OCI	- 43	- 8	119	8	0	14	96	24	92
Op goodwill	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Op overige	- 1	- 24	- 8	- 1	0	- 7	- 1	0	- 32
Aandeel in het resultaat van geassocieerde ondernemingen en joint ventures	- 8	16	4	0	0	1	0	0	12
RESULTAAT VÓÓR BELASTINGEN	1 486	581	514	171	89	86	165	- 85	2 496
Belastingen	- 397	- 98	- 74	- 25	- 20	- 9	- 21	21	- 548
RESULTAAT NA BELASTINGEN	1 089	484	440	147	69	77	144	- 64	1 949
Toerekenbaar aan minderheidsbelangen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTORESULTAAT	1 089	484	440	147	69	77	144	- 64	1 948

9M 2017 IAS 39									
Nettorente-inkomsten	1 825	654	609	181	158	65	206	3	3 091
Verzekeringen Niet-leven vóór herverzekering	426	65	56	27	18	11	0	7	554
Verdiende premies Niet-leven	777	157	166	74	27	66	0	6	1 107
Technische lasten Niet-leven	- 351	- 93	- 110	- 47	- 8	- 55	0	0	- 553
Verzekeringen Leven vóór herverzekering	- 108	35	18	5	9	3	0	1	- 55
Verdiende premies Leven	635	164	62	12	36	14	0	0	861
Technische lasten Leven	- 743	- 129	- 44	- 7	- 26	- 11	0	1	- 916
Nettore resultaat uit afgestane herverzekering	- 5	- 6	11	- 1	- 1	14	0	2	2
Dividendinkomsten	45	0	0	0	0	0	0	9	55
Nettore resultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening	390	169	72	47	12	8	5	- 9	622
Netto gerealiseerd resultaat uit voor verkoop beschikbare financiële activa	89	16	3	2	0	1	0	39	148
Nettoprovisieinkomsten	977	138	166	118	38	8	- 1	- 5	1 277
Overige netto-opbrengsten	136	36	- 52	0	6	- 4	- 55	8	128
TOTALE OPBRENGSTEN	3 775	1 107	885	380	240	107	155	55	5 822
Exploitatiekosten	- 1 886	- 469	- 601	- 260	- 148	- 62	- 130	- 97	- 3 053
Bijzondere waardeverminderingen	- 92	- 13	150	9	- 9	- 11	162	- 13	32
Op leningen en vorderingen	- 75	- 7	152	10	- 9	- 11	162	- 13	57
Op voor verkoop beschikbare financiële activa	- 8	0	- 1	0	0	- 1	0	0	- 9
Op goodwill	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Op overige	- 9	- 6	- 1	- 1	0	0	0	0	- 16
Aandeel in het resultaat van geassocieerde ondernemingen en joint ventures	- 4	17	4	0	0	1	0	0	16
RESULTAAT VÓÓR BELASTINGEN	1 793	642	438	129	82	35	188	- 55	2 818
Belastingen	- 553	- 108	- 68	- 22	- 19	- 3	- 23	88	- 641
RESULTAAT NA BELASTINGEN	1 240	534	370	107	63	31	164	32	2 176
Toerekenbaar aan minderheidsbelangen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
NETTORESULTAAT	1 240	534	370	107	63	31	164	32	2 176

Overige toelichtingen

Nettorente-inkomsten (toelichting 3.1 in de jaarrekening 2017)

In miljoenen euro	9M 2018	9M 2017	3KW 2018	2KW 2018	3KW 2017
	IFRS 9	IAS 39	IFRS 9	IFRS 9	IAS 39
Totaal	3 378	3 091	1 136	1 117	1 039
Rente-inkomsten	5 148	4 747	1 754	1 712	1 605
Rente-inkomsten op financiële instrumenten berekend volgens de effectieve rentevoet					
Leningen en vorderingen	-	2 854	-	-	976
Tot einde looptijd aangehouden activa	-	645	-	-	207
Financiële activa aan geamortiseerde kostprijs	3 871	-	1 304	1 286	-
Voor verkoop beschikbare activa	-	492	-	-	165
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in OCI	328	-	130	97	-
Afdekkingsderivaten	296	192	125	121	65
Overige activa niet gewaardeerd tegen reële waarde	51	119	14	19	44
Rente-inkomsten op andere financiële instrumenten					
Financiële activa verplicht aan reële waarde andere dan aangehouden voor handelsdoeleinden	6	1	2	2	0
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	595	440	179	187	145
<i>waarvan economische afdekkingen</i>	576	422	173	180	139
Overige financiële activa tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening	0	4	0	0	2
Rentelasten	-1 771	-1 655	- 618	- 595	- 566
Rentelasten op financiële instrumenten berekend volgens de effectieve rentevoet					
Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs	- 817	- 714	- 298	- 263	- 249
Afdekkingsderivaten	- 429	- 358	- 163	- 164	- 126
Overige	- 97	- 68	- 37	- 31	- 28
Rentelasten op andere financiële instrumenten					
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	- 404	- 488	- 112	- 130	- 154
<i>waarvan economische afdekkingen</i>	- 383	- 472	- 106	- 124	- 148
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	- 20	- 23	- 7	- 7	- 7
Nettorentelasten op toegezegdpensioenregelingen	- 4	- 5	- 1	- 1	- 2

Gewijzigde voorstelling van geprorateerde rente voor valutaderivaten: voor meer informatie zie deel 'Toelichting bij de grondslagen voor financiële verslaggeving' (toelichting 1.1).

Nettoresultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening (toelichting 3.3 in de jaarrekening 2017)

Vanaf 2018 wordt de financiële informatie opgesteld in overeenstemming met IFRS 9. Op de aandelen aangehouden door de verzekeringsondernemingen wordt de overlaybenadering toegepast. Meer informatie vindt u onder Belangrijkste grondslagen van de financiële verslaggeving (Toelichting 1.2).

Het resultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening lag in het derde kwartaal van 2018 24 miljoen euro hoger dan in het tweede kwartaal van 2018. De stijging ten opzichte van het vorige kwartaal is toe te schrijven aan:

- positieve marktwaardeaanpassingen in het derde kwartaal van 2018 tegenover negatieve marktwaardeaanpassingen in het tweede kwartaal van 2018
 - positieve MTM ALM derivaten in het derde kwartaal van 2018 tegenover negatieve MTM ALM derivaten in het tweede kwartaal van 2018
- gedeeltelijk gecompenseerd door
- lagere dealingroominkomsten, vooral in België en in Tsjechië
 - lagere resultaten van de overlaybenadering aandelen verzekeringen.

Tegenover het derde kwartaal van 2017 ligt het resultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening in het derde kwartaal van 2018 104 miljoen euro lager. Dat is grotendeels te verklaren door:

- Een gewijzigde voorstelling :
 - o de geprorateerde rente voor valutaderivaten: is verplaatst van Nettoresultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening naar Netto-rente-inkomsten voor een bedrag van 75 miljoen euro in het derde kwartaal van 2017 (meer informatie in de Verklaring van overeenstemming (toelichting 1.1)).
 - o met betrekking tot de Netwerkinkomsten: worden verplaatst van Nettoresultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening naar Nettoprovisie-inkomsten voor een bedrag van 25 miljoen euro in het derde kwartaal van 2017 (meer informatie in de Verklaring van overeenstemming (toelichting 1.1)).
 - o met betrekking tot de Overlaybenadering aandelen verzekeringen: vanaf 2018 omvat het resultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening het netto gerealiseerde resultaat en bijzondere waardeverminderingen op aandelen aangehouden door de verzekeraars (+12 miljoen euro in het derde kwartaal van 2017).
- Laten we die posten buiten beschouwing, dan ligt het resultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening in het derde kwartaal van 2018 15 miljoen euro lager dan in het derde kwartaal van 2017. Dat is voornamelijk toe te schrijven aan :
 - o Lagere dealingroominkomsten in Tsjechië, gedeeltelijk gecompenseerd door hogere dealingroominkomsten in België
 - o Lagere resultaten van de overlaybenadering aandelen verzekeringen.
Gedeeltelijk gecompenseerd door
 - o Hogere positieve marktwaardeaanpassingen in het derde kwartaal dan in het derde kwartaal van 2017

Het resultaat uit financiële instrumenten met verwerking van waardeverminderingen in de winst- en verliesrekening in de eerste negen maanden van 2018 ligt 393 miljoen euro lager in vergelijking met de eerste negen maanden van 2017, wat grotendeels te verklaren is door :

- Een gewijzigde voorstelling :
 - o verplaatsing van de geprorateerde rente voor valutaderivaten (197 miljoen euro in de eerste negen maanden van 2017) en Netwerkinkomsten (74 miljoen euro in de eerste jaarhalf van 2017), gedeeltelijk gecompenseerd door de resultaten van de Overlaybenadering van aandelen verzekeringen in resultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening (53 miljoen euro in de eerste negen maanden van 2017).
- Laten we die posten buiten beschouwing, dan ligt het resultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening in de eerste negen maanden van 2018 175 miljoen euro lager dan in de eerste negen maanden van 2017. Dat is voornamelijk toe te schrijven aan :
 - o Licht positieve MTM ALM derivaten in de eerste negen maanden van 2018 tegenover zeer hoge positieve MTM ALM derivaten in de eerste negen maanden van 2017 (vooral ingevolge vernauwing van de CZK/EUR spread in de eerste 9 maanden 2017)
 - o lagere dealingroominkomsten in Tsjechië en in België
 - o licht negatieve marktwaardeaanpassingen in de eerste negen maanden van 2018 tegenover positieve marktwaardeaanpassingen in de eerste negen maanden van 2017

Nettoprovisie-inkomsten (toelichting 3.5 in de jaarrekening 2017)

	9M 2018	9M 2017	3KW 2018	2KW 2018	3KW 2017
in miljoenen euro	IFRS 9	IAS 39	IFRS 9	IFRS 9	IAS 39
Totaal	1 312	1 277	424	438	408
Ontvangen provisies	1 853	1 974	606	600	606
Betaalde provisies	- 541	- 697	- 182	- 161	- 198
Opdeling per type					
Vermogensbeheerdiensten	855	931	275	281	295
Ontvangen provisies	897	973	289	295	308
Betaalde provisies	- 42	- 41	- 15	- 14	- 13
Bankdiensten	658	561	219	223	187
Ontvangen provisies	910	957	304	288	283
Betaalde provisies	- 252	- 397	- 85	- 65	- 96
Distributie	- 200	- 215	- 70	- 66	- 74
Ontvangen provisies	47	44	13	17	15
Betaalde provisies	- 247	- 259	- 83	- 83	- 89

Een gewijzigde voorstelling van Netwerkinkomsten, die worden verplaatst van Nettoresultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening naar Nettoprovisie-inkomsten. Netwerkinkomsten zijn inkomsten uit marges op valutatransacties (in verband met betalingen, kredieten, deposito's, beleggingen) die zijn uitgevoerd door het netwerk (kantoren, online) voor klanten. De nieuwe voorstelling geeft een betrouwbaarder beeld, omdat Netwerkinkomsten inkomsten uit marges weergeeft die kunnen worden beschouwd als een onderdeel van de beleggings- en betalingsactiviteit, waarvoor een vergoeding verschuldigd is. De jaarrekening werd niet retroactief aangepast volgens IAS 8, omdat de invloed erop als onbelangrijk wordt beschouwd (een eenmalige invloed van 24 miljoen euro in het tweede kwartaal 2018 en 26 miljoen in het derde kwartaal 2018, voor belastingen. Voor de eerste negen maanden 2018 bedragen de Netwerkinkomsten 75 miljoen euro, voor belastingen).

Vanaf 2018 wordt de financiële informatie opgesteld in overeenstemming met IFRS 9, maar dat heeft geen invloed op de nettoprovisie-inkomsten. De invloed van de toepassing van IFRS 15 is verwaarloosbaar.

Overige netto-inkomsten (toelichting 3.6 in de jaarrekening 2017)

	9M 2018	9M 2017	3KW 2018	2KW 2018	3KW 2017
in miljoenen euro	IFRS 9	IAS 39	IFRS 9	IFRS 9	IAS 39
Totaal	150	128	56	23	4
Waarvan meer-of minderwaarden als gevolg van					
De verkoop van leningen en vorderingen	-	2	-	-	0
De verkoop van tot einde looptijd aangehouden activa	-	2	-	-	0
De verkoop van financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	17	-	5	11	-
De verkoop van financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs	0	0	0	0	0
Andere:	133	124	51	12	4
Inkomsten uit leasingactiviteiten, KBC Lease-groep	54	59	20	17	19
Inkomsten van Groep VAB	44	49	14	15	13
Voorziening voor tracker mortgage review	0	- 54	0	0	- 54
Eenmalige betaalde fee (Bulgarije)	0	- 5	0	0	- 5
Vereffening oud juridisch dossiers	- 15	14	5	- 38	0

Note : vereffening van oude juridische dossiers, geboekt in Groepscenter (in het tweede en derde kwartaal van 2018), België (eerste kwartaal van 2018) en Tsjechië (14 miljoen euro in het eerste kwartaal van 2017).

Verzekeringsresultaten (toelichting 3.7.1 in de jaarrekening 2017)

In miljoenen euro	Leven	Niet-leven	Niet-technische rekening	Totaal
9M 2018 IFRS 9				
Verdiende verzekeringspremies vóór herverzekering	945	1 187		2 132
Verzekeringstechnische lasten vóór herverzekering	- 959	- 612		- 1 571
Nettoprovisie-inkomsten	- 18	- 231		- 249
Nettoresultaat uit afgestane herverzekering	- 1	- 28		- 29
Algemene beheerskosten	- 116	- 190	- 2	- 308
Interne schaderegelingskosten	- 7	- 44		- 51
Indirecte acquisitiekosten	- 25	- 56		- 81
Administratiekosten	- 84	- 90		- 174
Beheerskosten voor beleggingen	0	0	- 2	- 2
Technisch resultaat	- 148	127	- 2	- 24
Nettorente-inkomsten			379	379
Netto dividendinkomsten			45	45
Nettoresultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening			68	68
Netto gerealiseerd resultaat van FVOCI-activa			1	1
Overige netto-inkomsten			3	3
Bijzondere waardeverminderingen			1	1
Toewijzing aan de technische rekeningen	397	63	- 460	0
Technisch-financieel resultaat	249	189	37	475
Aandeel in het resultaat van geassocieerde ondernemingen en joint ventures			3	3
RESULTAAT VOOR BELASTINGEN	249	189	40	478
Belastingen				- 111
RESULTAAT NA BELASTINGEN				366
Toerekenbaar aan minderheidsbelangen				0
Toerekenbaar aan de aandeelhouders van de moedermaatschappij				366

9M 2017 IAS 39

Verdiende verzekeringspremies vóór herverzekering	862	1 122		1 985
Verzekeringstechnische lasten vóór herverzekering	- 916	- 553		- 1 470
Nettoprovisie-inkomsten	- 10	- 216		- 226
Nettoresultaat uit afgestane herverzekering	2	1		2
Algemene beheerskosten	- 106	- 184	- 2	- 292
Interne schaderegelingskosten	- 6	- 43		- 49
Indirecte acquisitiekosten	- 23	- 55		- 78
Administratiekosten	- 76	- 86		- 163
Beheerskosten voor beleggingen	0	0	- 2	- 2
Technisch resultaat	- 168	169	- 2	0
Nettorente-inkomsten			428	428
Netto dividendinkomsten			33	33
Nettoresultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening			- 3	- 3
Netto gerealiseerd resultaat uit voor verkoop beschikbare financiële activa			63	63
Overige netto-inkomsten			- 10	- 10
Bijzondere waardeverminderingen			- 9	- 9
Toewijzing aan de technische rekeningen	404	68	- 472	0
Technisch-financieel resultaat	236	238	28	502
Aandeel in het resultaat van geassocieerde ondernemingen en joint ventures			3	3
RESULTAAT VOOR BELASTINGEN	236	238	31	505
Belastingen				- 145
RESULTAAT NA BELASTINGEN				360
Toerekenbaar aan minderheidsbelangen				0
Toerekenbaar aan de aandeelhouders van de moedermaatschappij				360

Opmerking: cijfers m.b.t. de verdiende premies bevatten niet de beleggingscontracten zonder discretionaire winstdeling, die ruwweg overeenkomen met de 'unit-linked' producten. De cijfers zijn vóór eliminatie van transacties tussen de bank- en verzekeringsentiteiten van de groep (meer informatie vindt u in het jaarverslag over 2017).

Vanaf 2018 wordt de financiële informatie opgesteld in overeenstemming met IFRS 9. Op de aandelen aangehouden door de verzekeringsondernemingen wordt de overlaybenadering toegepast. Meer informatie vindt u onder Belangrijkste grondslagen van de financiële verslaggeving (Toelichting 1.2) en in de commentaar onder de winst-en-verliesrekening.

Door de toepassing van de overlaybenadering zal de invloed van aandelen op het nettoresultaat volgens IAS 39 of IFRS 9 dezelfde zijn. Volgens IAS 39 werden de opbrengsten uit verkoop evenwel opgenomen onder Netto gerealiseerd resultaat uit voor verkoop beschikbare financiële activa en de bijzondere waardeverminderingen op die aandelen werden opgenomen in Bijzondere waardeverminderingen. Volgens IFRS 9, met de overlaybenadering, worden die invloeden opgenomen in Nettoresultaat uit financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening.

Exploitatiekosten – winst-en-verliesrekening (toelichting 3.8 in de jaarrekening 2017)

Vanaf 2018 wordt de financiële informatie opgesteld in overeenstemming met IFRS 9. Dat heeft evenwel geen invloed op de exploitatiekosten..

De exploitatiekosten voor het derde kwartaal 2018 bevatten 26 miljoen euro gerelateerd aan banken- (en verzekerings-) heffingen, 24 miljoen euro in 2KW 2018, 18 miljoen euro in 3KW 2017; 421 miljoen euro in 9M 2018 en 398 miljoen euro in 9M 2017). Het gevolg van de toepassing van IFRIC 21 (Heffingen) is dat bepaalde heffingen op voorhand geboekt worden in het eerste kwartaal.

Bijzondere waardeverminderingen – winst-en-verliesrekening (toelichting 3.10 in de jaarrekening 2017)

In miljoenen euro	9M 2018 IFRS 9	9M 2017 IAS 39	3KW 2018 IFRS 9	2KW 2018 IFRS 9	3KW 2017 IAS 39
Totaal	60	32	2	1	- 31
Bijzondere waardeverminderingen op geamortiseerde kostprijs (IAS 39 leningen en vorderingen)	90	57	8	19	- 15
Opsplitsing per product					
Leningen en voorschotten	82	115	14	21	16
Schuld papier	1	0	1	0	-
Voorzieningen voor verbinteniskredieten buiten balans	6	- 58	- 7	- 2	- 31
Indeling naar type					
Voorziening voor verliezen gewaardeerd als ECL over 12 maanden - stage 1	- 19	-	- 9	- 8	-
Voorziening voor verliezen gewaardeerd als ECL over de resterende looptijd - stage 2	33	-	- 15	15	-
Voorziening voor verliezen gewaardeerd als ECL over de resterende looptijd - stage 3	87	-	43	10	-
Overgenomen of zelf verstrekt, met verminderde kredietwaardigheid (inclusief niet in de balans opgenomen verbinteniskredieten)	- 11	-	- 12	2	-
Bijzondere waardeverminderingen voor kredieten op balans	-	88	-	-	5
Voorzieningen voor verbinteniskredieten buiten balans (*)	-	- 58	-	-	- 31
Op portefeuillebasis berekende bijzondere waardeverminderingen	-	27	-	-	11
Bijzondere waardeverminderingen op financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in OCI (IAS 39: voor verkoop beschikbare financiële activa)	3	- 9	1	2	- 6
Indeling naar type					
Aandelen (**)	0	- 9	0	0	- 6
Schuld papier (2017: Andere)	3	0	1	2	0
- Voorziening voor verliezen gewaardeerd als ECL over 12 maanden - stage 1	2	-	0	2	-
- Voorziening voor verliezen gewaardeerd als ECL over de resterende looptijd - stage 2	0	-	0	1	-
- Voorziening voor verliezen gewaardeerd als ECL over de resterende looptijd - stage 3	0	-	0	0	-
Bijzondere waardeverminderingen op goodwill	0	0	0	0	0
Bijzondere waardeverminderingen op overige	- 32	- 16	- 6	- 20	- 11
Immateriële vaste activa (zonder goodwill)	0	- 1	0	0	- 1
Materiële vaste activa, inclusief vastgoedbeleggingen	- 32	- 12	- 6	- 20	- 8
Tot einde looptijd aangehouden financiële activa (IAS 39)	-	0	-	-	0
Wijziging winsten/verliezen	0	0	0	0	0
Geassocieerde ondernemingen en joint ventures	0	0	0	0	0
Overige	0	- 3	- 1	1	- 2

* Vanaf dit jaar worden de voorzieningen voor verbinteniskrediet buiten balans opgenomen in de lijnen Voorziening voor verliezen per stage.

** Volgens IFRS 9 worden voor aandelen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de niet-gerealiseerde resultaten geen bijzondere waardeverminderingen berekend.

Belastingen – winst-en-verliesrekening (toelichting 3.12 in de jaarrekening 2017)

In België is het belastingtarief voor alle Belgische groepsmaatschappijen gedaald van 33,99% in 2017 naar 29,58% in 2018. Anderzijds is de belastingvrijstelling voor ontvangen dividenden verhoogd van 95% naar 100%, deels tenietgedaan door de negatieve invloed van enkele compenserende maatregelen. Die aanpassingen hadden een positieve invloed op het resultaat van de eerste negen maanden van 2018 van ongeveer 90 miljoen euro.

Financiële instrumenten, opdeling volgens portefeuille en product (toelichting 4.1 in de jaarrekening 2017)

in miljoenen euro	Tegen geamortiseerde kostprijs	Tegen reële waarde via OCI	Verplicht tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening niet aangehouden voor handelsdoeleinden			Aangehouden voor handelsdoeleinden	Voor verkoop beschikbaar	Leningen en vorderingen	Tot einde looptijd aangehouden	Gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening		Afdekkingsderivaten	Totaal
FINANCIËLE ACTIVA, 30-09-2018													
Schuldvorderingen op kredietinstellingen en beleggingsmaatschappijen, exclusief reverse repo's	4 784	0	0	1	-	-	-	-	-	0	0	4 784	
Leningen en voorschotten aan klanten, exclusief reverse repo's	145 895	0	86	17	-	-	-	-	13	0	0	146 011	
Handelsvorderingen	3 985	0	0	0	-	-	-	-	0	0	0	3 985	
Afbetalingskredieten	4 253	0	0	0	-	-	-	-	0	0	0	4 253	
Hypotheekleningen	60 884	0	71	0	-	-	-	-	0	0	0	60 954	
Termijnkredieten	65 051	0	15	0	-	-	-	-	13	0	0	65 078	
Financiële leasing	5 569	0	0	0	-	-	-	-	0	0	0	5 569	
Voorschotten in rekening-courant	5 150	0	0	0	-	-	-	-	0	0	0	5 150	
Overige	1 004	0	0	17	-	-	-	-	0	0	0	1 021	
Reverse repo's	27 622	0	0	486	-	-	-	-	0	0	0	28 108	
Reverse repo's met kredietinstellingen en beleggingsmaatschappijen	26 920	0	0	486	-	-	-	-	0	0	0	27 406	
Reverse repo's met klanten	703	0	0	0	-	-	-	-	0	0	0	703	
Aandelen	0	283	1 308	777	-	-	-	-	-	-	-	2 368	
Beleggingscontracten (verzekeringen)	-	-	14 319	-	-	-	-	-	-	-	-	14 319	
Schuld papier uitgegeven door	41 345	18 021	52	1 245	-	-	-	-	0	0	0	60 662	
Publiekrechtelijke emittenten	35 405	11 837	0	1 093	-	-	-	-	0	0	0	48 335	
Kredietinstellingen en beleggingsondernemingen	2 993	2 572	0	71	-	-	-	-	0	0	0	5 636	
Ondernemingen	2 946	3 613	52	81	-	-	-	-	0	0	0	6 691	
Derivaten	-	-	-	5 205	-	-	-	-	-	223	5 428		
Overige	1 177	0	0	2	-	-	-	-	0	0	1 179		
Totale boekwaarde	220 823	18 304	15 764	7 733	-	-	-	-	13	223	262 859		

FINANCIËLE ACTIVA, 31-12-2017											
Schuldvorderingen op kredietinstellingen en beleggingsmaatschappijen, exclusief reverse repo's	-	-	-	1	0	4 877	-	0	0	0	4 878
Leningen en voorschotten aan klanten, exclusief reverse repo's	-	-	-	0	0	140 960	-	38	0	0	140 999
Handelsvorderingen	-	-	-	0	0	3 986	-	0	0	0	3 986
Afbetalingskredieten	-	-	-	0	0	3 857	-	0	0	0	3 857
Hypotheekleningen	-	-	-	0	0	60 601	-	23	0	0	60 625
Termijnskredieten	-	-	-	0	0	61 824	-	15	0	0	61 839
Financiële leasing	-	-	-	0	0	5 308	-	0	0	0	5 308
Voorschotten in rekening-courant	-	-	-	0	0	4 728	-	0	0	0	4 728
Overige	-	-	-	0	0	656	-	0	0	0	656
Reverse repo's	-	-	-	2	0	20 074	-	0	0	0	20 076
Reverse repo's met kredietinstellingen en beleggingsmaatschappijen	-	-	-	2	0	19 570	-	0	0	0	19 572
Reverse repo's met klanten	-	-	-	0	0	504	-	0	0	0	504
Aandelen	-	-	-	508	1 658	-	-	-	-	-	2 165
Beleggingscontracten (verzekeringen)	-	-	-	-	-	-	-	14 421	-	-	14 421
Schuld papier uitgegeven door	-	-	-	1 156	32 498	921	30 979	24	0	0	65 578
Publiekrechtelijke emittenten	-	-	-	955	22 307	52	29 096	0	0	0	52 410
Kredietinstellingen en beleggingsondernemingen	-	-	-	121	4 468	125	1 177	0	0	0	5 891
Ondernemingen	-	-	-	80	5 723	744	706	24	0	0	7 277
Derivaten	-	-	-	5 765	-	-	-	-	245	6 010	
Overige	-	-	-	0	0	626	-	0	0	626	
Totale Boekwaarde	-	-	-	7 431	34 156	167 458	30 979	14 484	245	254 753	

in miljoenen euro	Tegen geamor- tiseerde kostprijs	Aangehouden voor handelsdoel- einden	Gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de winst-en- verliesrekening	Afdekkings- derivaten	Totaal
FINANCIËLE VERPLICHTINGEN, 30-09-2018					
Deposito's van kredietinstellingen en beleggingsondernemingen	31 381	0	25	0	31 406
Deposito's van klanten en schuld papier	192 150	239	1 667	0	194 056
Zichtdeposito's	79 313	0	0	0	79 313
Termijndeposito's	18 169	56	300	0	18 525
Sparrekeningen	59 411	0	0	0	59 411
Deposito's van bijzondere aard	2 451	0	0	0	2 451
Overige deposito's	386	0	0	0	386
Depositocertificaten	15 309	0	8	0	15 317
Kasbons	1 697	0	0	0	1 697
Converteerbare obligaties	0	0	0	0	0
Niet-converteerbare obligaties	13 001	183	1 174	0	14 357
Converteerbare achtergestelde schulden	0	0	0	0	0
Niet-converteerbare achtergestelde schulden	2 413	0	186	0	2 600
Repo's	13 830	398	0	0	14 228
Repo's met kredietinstellingen	11 118	398	0	0	11 516
Repo's met klanten	2 712	0	0	0	2 712
Schulden m.b.t. beleggingscontracten	0	0	13 444	0	13 444
Derivaten	0	4 819	0	1 167	5 986
Baisseposities	0	521	0	0	521
in eigen-vermogensinstrumenten	0	22	0	0	22
in schuldinstrumenten	0	499	0	0	499
Overige	3 458	4	0	0	3 462
Totale Boekwaarde	240 818	5 981	15 137	1 167	263 103

FINANCIËLE VERPLICHTINGEN, 31-12-2017

Deposito's van kredietinstellingen en beleggingsondernemingen	27 746	3	12	0	27 761
Deposito's van klanten en schuld papier	192 019	219	1 470	0	193 708
Zichtdeposito's	73 606	0	0	0	73 606
Termijndeposito's	18 983	11	403	0	19 397
Sparrekeningen	56 692	0	0	0	56 692
Deposito's van bijzondere aard	2 235	0	0	0	2 235
Overige deposito's	549	0	0	0	549
Depositocertificaten	22 579	0	14	0	22 593
Kasbons	1 721	0	0	0	1 721
Converteerbare obligaties	0	0	0	0	0
Niet-converteerbare obligaties	12 323	208	866	0	13 397
Converteerbare achtergestelde schulden	0	0	0	0	0
Niet-converteerbare achtergestelde schulden	3 330	0	186	0	3 516
Repo's	5 835	0	0	0	5 836
Repo's met kredietinstellingen	5 575	0	0	0	5 575
Repo's met klanten	260	0	0	0	260
Schulden m.b.t. beleggingscontracten	0	0	13 552	0	13 552
Derivaten	0	5 868	0	1 284	7 152
Baisseposities	0	905	0	0	905
in eigen-vermogensinstrumenten	0	13	0	0	13
in schuldinstrumenten	0	892	0	0	892
Overige	2 344	3	0	0	2 347
Totale Boekwaarde	227 944	6 998	15 034	1 284	251 260

De aandelen waarop de overlaybenadering wordt toegepast, zijn alle aandelen die worden gerapporteerd als 'Verplicht gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, andere dan aangehouden voor handelsdoeleinden'.

Voor een transparanter zicht op de verschillende producten is de voorstelling van toelichting 4.1 licht aangepast: (reverse) repos zijn vanaf 2018 niet meer opgenomen in leningen en voorschotten aan kredietinstellingen en klanten (deposito's van kredietinstellingen en klanten), terwijl de (reverse) repos nu afzonderlijk worden voorgesteld. De referentiecijfers werden overeenkomstig herberekend.

Binnen het kader voor de uitgifte van groene obligatieleningen ('green bonds') startte KBC Groep op 20 juni 2018 met een eerste uitgifte van 500 miljoen euro en een looptijd van 5 jaar aan een marge van 72 basispunten boven de rentebenchmark. KBC is de eerste Belgische financiële instelling met een uitgifte van groene obligatielening.

Op 9 augustus 2018 bereikte KBC Bank Ireland een overeenkomst met Goldman Sachs over de verkoop van een kredietportefeuille van grosso modo 0,9 miljard euro (of 1,9 miljard euro voor bijzondere waardeverminderingen). Deze portefeuille bestaat uit: non-performing kredieten aan ondernemingen in Ierland, non-performing woningkredieten

aangegaan voor verhuurpanden in Ierland en performing en non-performing woningkredieten aangegaan voor verhuurpanden in het Verenigd Koninkrijk. De closing van de transactie wordt verwacht in het vierde kwartaal van 2018.

Deze portfolio werd in het derde kwartaal van 2018 geherkwalificeerd naar 'vaste activa aangehouden voor verkoop en activa met betrekking tot groepen activa die worden afgestoten'. Deze herkwalificatie verstoort de vergelijking met uitstaande bedragen termijnekredieten en hypotheekleningen op 31 december 2017. Nemen we deze deze portefeuille terug in beschouwing, dan zijn de uitstaande bedragen per 30 september 2018 : 146 958 miljoen euro voor leningen en voorschotten aan klanten exclusief reverse repo's en 61 634 miljoen euro voor hypotheekleningen.

Financiële activa waarvoor bijzondere waardeverminderingen zijn geboekt (toelichting 4.2.1 in de jaarrekening 2017)

In miljoenen euro	30-09-2018			30-06-2018		
	Boekwaarde voor bijzondere waardeverminderingen	Bijzondere waardeverminderingen	Boekwaarde na bijzondere waardeverminderingen	Boekwaarde voor bijzondere waardeverminderingen	Bijzondere waardeverminderingen	Boekwaarde na bijzondere waardeverminderingen
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs						
Leningen en voorschotten	182 027	- 3 725	178 301	180 217	- 4 611	175 606
- Categorie 1 (ECL over 12 maanden)	158 926	- 113	158 813	155 487	- 107	155 380
- Categorie 2 (ECL over resterende looptijd)	16 138	- 313	15 825	15 909	- 306	15 602
- Categorie 3 (ECL over resterende looptijd)	6 807	- 3 252	3 554	8 652	- 4 144	4 508
- Verworven of gecreëerde financiële activa met verminderde kredietwaardigheid (POCI)	155	- 47	109	168	- 53	115
Schuldpapier	41 350	- 11	41 345	42 362	- 13	42 349
- Categorie 1 (ECL over 12 maanden)	41 120	- 4	41 115	42 118	- 5	42 113
- Categorie 2 (ECL over resterende looptijd)	229	- 1	228	236	- 2	234
- Categorie 3 (ECL over resterende looptijd)	7	- 6	2	9	- 6	2
- Verworven of gecreëerde financiële activa met verminderde kredietwaardigheid (POCI)	0	0	0	0	0	0
Financiële instrumenten tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de niet-gerealiseerde resultaten						
Schuldpapier	18 027	- 6	18 021	18 175	- 6	18 168
- Categorie 1 (ECL over 12 maanden)	17 786	- 4	17 782	17 971	- 4	17 967
- Categorie 2 (ECL over resterende looptijd)	240	- 2	238	204	- 2	202
- Categorie 3 (ECL over resterende looptijd)	0	0	0	0	0	0
- Verworven of gecreëerde financiële activa met verminderde kredietwaardigheid (POCI)	0	0	0	0	0	0

Financiële instrumenten die tegen reële waarde worden gewaardeerd – waarderingshiërarchie (toelichting 4.5 in de jaarrekening 2017)

Voor meer uitleg over hoe KBC (i) de reële waarde en de waarderingshiërarchie en (ii) niveau 3 waardering definieert en bepaalt, wordt verwezen naar toelichtingen 4.4 tot en met 4.7 in de jaarrekening 2017.

In miljoenen euro	30-09-2018				31-12-2017			
	Level 1	Level 2	Level 3	Total	Level 1	Level 2	Level 3	Total
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde								
Verplicht tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening gewaardeerde financiële instrumenten die niet aangehouden worden voor handelsdoeleinden	15 202	409	153	15 764	-	-	-	-
Aangehouden voor handelsdoeleinden	1 458	4 869	1 406	7 733	1 122	4 402	1 907	7 431
Gewaardeerd tegen reële waarde	0	13	0	13	13 949	525	10	14 484
Tegen reële waarde via OCI	14 210	3 667	427	18 304	-	-	-	-
Voor verkoop beschikbaar	-	-	-	-	26 374	6 812	970	34 156
Afdekkingsderivaten	0	223	0	223	0	245	0	245
Totaal	30 870	9 181	1 985	42 037	41 445	11 984	2 887	56 316
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde								
Aangehouden voor handelsdoeleinden	503	3 537	1 941	5 981	909	3 872	2 218	6 998
Gewaardeerd tegen reële waarde	13 428	885	823	15 137	13 544	904	585	15 034
Afdekkingsderivaten	0	1 167	0	1 167	0	1 284	0	1 284
Totaal	13 931	5 589	2 765	22 285	14 453	6 060	2 803	23 316

Financiële instrumenten die tegen reële waarde worden gewaardeerd – overdrachten tussen niveau 1 en 2 (toelichting 4.6 in de jaarrekening 2017)

In de eerste 9 maanden van 2018 herklasseerde KBC voor 402 miljoen aan financiële instrumenten gewaardeerd aan reële waarde van niveau 1 naar niveau 2. KBC herklasseerde ook voor 746 miljoen euro aan financiële instrumenten van niveau 2 naar niveau 1. Het grootste deel van die herklasseringen gebeurde wegens een gewijzigde liquiditeit van voornamelijk overheids- en bedrijfsobligaties.

Financiële instrumenten die tegen reële waarde worden gewaardeerd – focus op niveau 3 (toelichting 4.7 in de jaarrekening 2017)

De eerste toepassing van IFRS 9 resulteert in een toename van 46 miljoen euro in financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde in niveau 3. De belangrijkste bewegingen zijn:

- 99 miljoen euro aan obligaties verschuift van de categorie Voor verkoop beschikbaar naar de categorie Activa tegen geamortiseerde kostprijs (de overige activa zitten vervat in Reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in OCI).
- 35 miljoen euro aan niet-genoteerde aandelen verschuift van de categorie Voor verkoop beschikbaar naar Verplicht gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening – overlaybenadering (de overige activa zitten vervat in Reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in OCI).
- 145 miljoen euro aan obligaties en leningen verschuift van Leningen en vorderingen naar Verplicht gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening omdat ze de SPPI-test niet doorstaan (Beoordeling of contractuele kasstromen uitsluitend aflossingen en rentebetalingen op de uitstaande hoofdsom betreffen).

In de eerste 9 maanden van 2018 waren er de volgende belangrijke bewegingen met betrekking tot financiële instrumenten geklasseerd in niveau 3 van de waarderingshiërarchie:

- In de categorie Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden daalt de reële waarde van derivaten met 424 miljoen euro, voornamelijk door instrumenten die op vervaldag kwamen en reëlewaardeveranderingen, deel gecompenseerd door nieuwe transacties.
- In de categorie Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in OCI, daalt de reële waarde met 388 miljoen euro, voornamelijk door een daling van de reële waarde van schuldinstrumenten.
 - o De reële waarde van schuldinstrumenten FVOCI daalt met 405 miljoen euro, waarbij een netto bedrag van 385 miljoen euro verschuift uit level 3. Het merendeel van de verschuivingen is te wijten aan een gewijzigde liquiditeit van obligaties. Deze daling wordt versterkt door instrumenten die op vervaldag

- kwamen, verkopen, en reëlewaardeveranderingen (-44 miljoen euro), deels gecompenseerd door aankopen (+31 miljoen euro)
 - o De reële waarde van niet-genoteerde aandelen in FVOCI neemt toe met 17 miljoen euro.
- In de categorie Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden daalt de reële waarde met 277 miljoen euro, met een daling bij de derivaten deels compenseerd door een toename bij uitgegeven obligaties:
 - o De reële waarde van de derivaten daalde met 459 miljoen euro, voornamelijk door instrumenten die op vervaldag kwamen en reëlewaardeveranderingen, deels gecompenseerd door nieuwe transacties.
 - o De reële waarde van uitgegeven obligaties nam toe met 182 miljoen euro door een verschuiving in level 3.
- In de categorie Financiële verplichtingen aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening stijgt de reële waarde van schuldinstrumenten met 238 miljoen euro, voornamelijk door nieuwe uitgiftes en verschuivingen in level 3 voor een groot gedeelte gecompenseerd door instrumenten die op vervaldag kwamen.

Eigen vermogen van de aandeelhouders en AT1 instrumenten (toelichting 5.10 in de jaarrekening 2017)

In aantal aandelen	30-09-2018 IFRS 9	31-12-2017 IAS 39
Gewone aandelen	415 897 567	418 597 567
<i>waarvan gewone aandelen die de houder recht geven op een dividenduitkering</i>	415 897 567	418 597 567
<i>waarvan eigen aandelen</i>	57 473	64 847
Overige informatie		
Fractiewaarde per gewoon aandeel (in euro)	3,51	3,48
Aantal uitgegeven maar niet volgestorte aandelen	0	0

De gewone aandelen van KBC Groep NV hebben geen nominale waarde en worden genoteerd op NYSE Euronext (Brussels).

Op 17/4/2018 heeft KBC Groep NV voor 1 miljard euro aan Additional tier 1-effecten geplaatst. Het gaat om een non-call perpetual AT1-instrument op 7.5 jaar met een tijdelijke afschrijving bij een CET1 van 5,125% en een initiële coupon van 4,25% p.a., halfjaarlijks te betalen. Deze effecten zijn geclassificeerd als eigenvermogensinstrumenten onder IAS 32 (aangezien interest betalingen discretionair zijn en de effecten perpetueel), de jaarlijkse coupon van 4,25% - betaald halfjaarlijks – wordt behandeld als dividend. Deze transactie heeft geen impact op het aantal gewone aandelen.

De nieuwe effecten zijn uitgegeven met het oog op een eventuele toekomstige call van de AT1-effecten die we uitgaven in 2014, goed voor 1,4 miljard euro. Volgens de voorwaarden mag KBC die immers aflossen in maart 2019. Door de uitgifte van de effecten kan KBC een optimale kapitaalstructuur in stand houden en zijn nu al uitstekende solvabiliteitsratio's blijven ondersteunen. De beslissing om de bestaande AT-1 effecten al dan niet af te lossen, zal te gepasten tijde genomen worden rekening houdend met de financiële positie van KBC en andere factoren. Als de voorwaarden vervuld zijn, zal ze trouwens onder andere nog moeten goedgekeurd worden door de toezichthouder.

KBC Groep NV kondigde op 17 mei 2018 de start aan van een inkoopprogramma eigen aandelen, met het oog op vernietiging van de ingekochte aandelen. De inkoop van eigen aandelen gebeurde binnen de voorwaarden van de machtiging verleend door de Buitengewone Algemene Vergadering van 3 mei 2018. Er werden 2.700.00 eigen aandelen ingekocht, gespreid over verschillende transacties in de periode tussen 22 mei tot 3 juli 2018 inbegrepen, voor een totaal bedrag van 181 miljoen euro.

Op grond van de machtiging verleend door de Buitengewone Algemene Vergadering van 3 mei 2018 heeft de Raad van Bestuur van KBC Groep NV op 8 augustus 2018 besloten tot de vernietiging van de 2.700.000 eigen aandelen die werden ingekocht in het kader van het inkoopprogramma dat werd afgerond op 3 juli 2018.

Hierdoor is het totale aantal stemrechtverlenende aandelen en het totale aantal stemrechten van KBC Groep NV gedaald van 418.597.567 naar 415.897.567. Het kapitaal blijft ongewijzigd op 1.456.074.585,67 euro.

De eigen aandelen per einde 2017 en 30 september 2018 hebben bijna volledig betrekking op aandelen KBC Groep die dienen als indekking voor uitstaande derivaten op indexen/ aandelenkorven waarin aandelen van KBC Groep zijn opgenomen.

Belangrijkste wijzigingen in de consolidatiekring (toelichting 6.6 in de jaarrekening 2017)

In 9M 2018:

Juridische fusie van United Bulgarian Bank (UBB) en CIBANK (geen geconsolideerde invloed).

Overname van het belang van 40% van MetLife in UBB-MetLife Life Insurance Company AD, een joint venture voor levensverzekeringen tussen United Bulgarian Bank en MetLife ('UBB-MetLife'). De financiële impact ervan is verwaarloosbaar voor KBC. Wijziging consolidatiemethode van vermogensmutatiemethode naar integrale consolidatie.

In 2017:

De overname van 99,91% van de aandelen van United Bulgarian Bank AD (UBB) en 100% van Interlease EAD in Bulgarije (balans geconsolideerd op 30 juni 2017; winst-en-verliesrekening geconsolideerd vanaf 1 juli 2017).

Gebeurtenissen na balansdatum (toelichting 6.8 in de jaarrekening 2017)

Geen

**VERSLAG VAN DE COMMISSARIS AAN DE RAAD VAN BESTUUR VAN KBC GROEP NV
OMTRENT DE BEOORDELING VAN DE TUSSENTIJDSE VERKORTE
GECONSOLIDEERDE FINANCIËLE STATEN VOOR DE PERIODE VAN NEGEN
MAANDEN AFGESLOTEN PER 30 SEPTEMBER 2018**

Inleiding

Wij hebben een beoordeling uitgevoerd van de in bijlage opgenomen tussentijdse geconsolideerde balans van KBC Groep NV en haar dochtervennootschappen (samen "de Groep") op 30 september 2018 en de daarbij horende tussentijdse geconsolideerde winst- en verliesrekening, het vereenvoudigd geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over de periode van negen maanden afgesloten op die datum, de geconsolideerde vermogensmutaties en het vereenvoudigd geconsolideerd kasstroomoverzicht over de periode van negen maanden afgesloten op die datum, evenals van de toelichtingen, bevattende de grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, gezamenlijk de "Tussentijdse Verkorte Geconsolideerde Financiële Staten".

Deze staten tonen een geconsolideerd balanstotaal van EUR 304.740 miljoen en een geconsolideerde winst (aandeel van de Groep) voor de periode van negen maanden afgesloten op deze datum van EUR 1.948 miljoen.

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen en presenteren van deze Tussentijdse Verkorte Geconsolideerde Financiële Staten in overeenstemming met International Financial Reporting Standard IAS 34 *Tussentijdse Financiële Verslaggeving* ("IAS 34") zoals goedgekeurd door de Europese Unie. Het is onze verantwoordelijkheid om een besluit te formuleren over deze Tussentijdse Verkorte Geconsolideerde Financiële Staten op basis van onze beoordeling.

Omvang van de beoordeling

Wij hebben onze beoordeling uitgevoerd overeenkomstig de "International Standard on Review Engagements 2410 – Review of Interim Financial Information Performed by the Independent Auditor of the Entity". Een beoordeling van tussentijdse financiële informatie bestaat uit het verzoeken om inlichtingen aan hoofdzakelijk financiële en boekhoudkundige verantwoordelijken, en het toepassen van analytische en andere procedures van beoordeling. De reikwijdte van een beoordeling is substantieel kleiner dan een controle uitgevoerd volgens "International Standards on Auditing" en laat ons bijgevolg niet toe om met zekerheid te stellen dat we kennis hebben van alle belangrijke gegevens die zouden geïdentificeerd zijn indien we een volkomen controle zouden hebben uitgevoerd. Wij brengen dan ook geen controle-oordeel tot uitdrukking.

Besluit

Op basis van onze beoordeling is niets onder onze aandacht gekomen dat ons doet aannemen dat de bijgaande Tussentijdse Verkorte Geconsolideerde Financiële Staten, in alle van materieel belang zijnde opzichten niet opgesteld zouden zijn in overeenstemming met IAS 34 zoals goedgekeurd door de Europese Unie.

Sint-Stevens-Woluwe, 14 november 2018

De commissaris
PwC Bedrijfsrevisoren cvba
vertegenwoordigd door

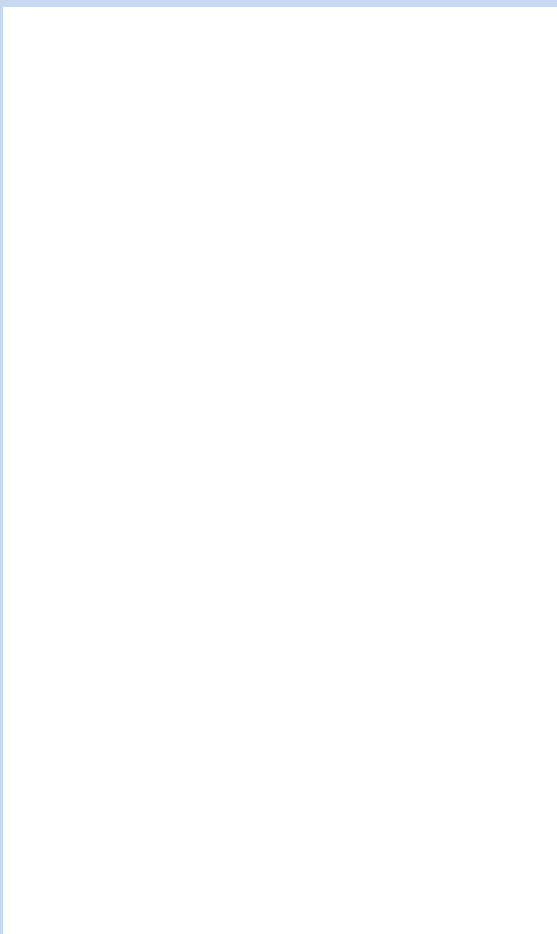

Roland Jeanquart
Bedrijfsrevisor

Tom Meuleman
Bedrijfsrevisor

Additionele Informatie 3KW 2018 en 9M 2018

Dit deel werd niet nagezien door de Commissaris

Noteer: op 9 augustus 2018 bereikte KBC Bank Ireland een overeenkomst met Goldman Sachs inzake de verkoop van zijn krediet- portefeuille van ongeveer 1.9 miljard euro voor bijzondere waardeverminderingen (0.9 miljard euro na bijzondere waardeverminderingen). Op de balans is deze krediet portefeuille geherclassificeerd naar 'Vaste activa aangehouden voor verkoop en activa met betrekking tot **groepen activa die worden afgestoten**'. Bijgevolg is deze portfolio niet langer opgenomen in toelichting 4.0, maar alle andere toelichtingen en ratio's zijn inclusief deze portfolio. De closing van de transactie wordt verwacht in het vierde kwartaal van 2018.

Details van ratio's en termen

Common equity ratio

Een risicogewogen maatstaf van de solvabiliteit van de groep, gebaseerd op het kernkapitaal (*common equity tier 1-kapitaal*).

Berekening	9M 2018	2017	9M 2017
Gedetailleerde berekening in het hoofdstuk 'Solvency' in het Engelstalig 'quarterly report'. De hier vermelde ratio is gebaseerd op de Deense compromismethode.			
Fully loaded	16,0%	16,3%	15,9%

Dekkingsratio

Geeft weer welk deel van de impaired kredieten (definitie: zie Impaired kredieten) gedekt is door waardeverminderingen. Waar van toepassing, kunnen teller en noemer in de formule worden beperkt tot de impaired kredieten met meer dan 90 dagen achterstalligheid.

Berekening (in miljoenen euro of %)	Verwijzing	9M 2018	2017	9M 2017
Specifieke waardeverminderingen op kredieten	Credit risk loan portfolio overview, tabel in de Credit risk sectie in het Engelstalig 'quarterly report'	4 296	4 039	4 777
/				
Uitstaande impaired kredieten	Credit risk loan portfolio overview, tabel in de Credit risk sectie in het Engelstalig 'quarterly report'	9 103	9 186	10 060
		47,2%	44,0%	47,5%

(*) Vanaf 1kw 2018 is er een definitie aanpassing uitgevoerd (zie 'Credit risk' sectie in het Engelstalig 'quarterly report'). De dekkingsratio van 2017 volgens de nieuwe definitie stijgt van 44,0% naar 48,1%.

Eigen vermogen van de aandeelhouders per aandeel

Weerspiegelt de boekwaarde van een KBC-aandeel, m.a.w. de waarde in euro die elk aandeel vertegenwoordigt in het eigen vermogen van de aandeelhouders van KBC.

Berekening (in miljoenen euro of aantallen)	Verwijzing	9M 2018	2017	9M 2017
Eigen vermogen van de aandeelhouders (A)	Geconsolideerde balans	16 878	17 403	17 003
/				
Aantal gewone aandelen min eigen aandelen (per einde periode) (B)	Toelichting 5.10	415,8	418,5	418,3
= (A) / (B) (in euro)		40,59	41,58	40,65

Gecombineerde ratio (schadeverzekeringen)

Geeft een inzicht in de technische winstgevendheid (d.w.z. onder meer abstractie makend van beleggingsresultaten) van de schadeverzekeringsactiviteiten, meer bepaald in welke mate de verzekeringspremies voldoen om de schade-uitkeringen en kosten te dekken. De gecombineerde ratio houdt rekening met afgestane herverzekering.

Berekening (in miljoenen euro of %)	Verwijzing	9M 2018	2017	9M 2017
Verzekeringstechnische lasten, inclusief interne schaderegelingskosten (A)	Toelichting 3.7.1	651	813	568
/				
Verdiende verzekeringspremies (B)	Toelichting 3.7.1	1 151	1 465	1 089
+				
Bedrijfskosten (C)	Toelichting 3.7.1	383	482	362
/				
Geboekte verzekeringspremies (D)	Toelichting 3.7.1	1 230	1 493	1 156
= (A/B)+(C/D)		87,7%	87,8%	83,4%

Impaired kredieten ratio

Deze ratio geeft het aandeel van *impaired* kredieten in de kredietportefeuille (definitie: zie Kredietportefeuille), en dus een idee van de kredietwaardigheid van die portefeuille. *Impaired loans* zijn leningen waarvoor het onwaarschijnlijk is dat de volledige contractuele hoofdsom en interesten worden (terug)betaald. Het gaat om de leningen met KBC-defaultstatus PD 10, PD 11 en PD 12, wat overeenkomt met de definitie van *non-performing* zoals gebruikt door de Europese Bankautoriteit (EBA). Waar van toepassing, kunnen teller en noemer in de formule worden beperkt tot de impaired kredieten met meer dan 90 dagen achterstalligheid.

Berekening (in miljoenen euro of %)	Verwijzing	9M 2018 (*)	2017	9M 2017
Uitstaand bedrag van impaired kredieten (A)	Credit risk loan portfolio overview, tabel in de Credit risk sectie in het Engelstalig 'quarterly report'	9 103	9 186	10 060
/				
Totale uitstaande kredietportefeuille (B)	Credit risk loan portfolio overview, tabel in de Credit risk sectie in het Engelstalig 'quarterly report'	166 822	154 160	153 339
= (A) / (B)		5,5%	6,0%	6,6%

(*) Vanaf 1kw 2018 is er een definitie aanpassing uitgevoerd (zie 'Credit risk' sectie in het Engelstalig 'quarterly report'). De impaired kredieten ratio van 2017 volgens de nieuwe definitie stijgt van 6,0% naar 6,1%.

Kosten-inkomstenratio

Geeft een beeld van de relatieve kostenefficiëntie (kosten ten opzichte van opbrengsten) van de bankactiviteiten.

Berekening (in miljoenen euro of %)	Verwijzing	9M 2018	2017	9M 2017
Exploitatiekosten van de bankactiviteiten (A)	Gecons. w-&-v-rekening: onderdeel van exploitatiekosten	2 857	3 570	2 684
/				
Totale opbrengsten van de bankactiviteiten (B)	Gecons. w-&-v-rekening: onderdeel van totale opbrengsten	4 865	6 587	4 952
=(A) / (B)		58,7%	54,2%	54,2%

Waar relevant berekenen we ook de kosten-inkomstenratio zonder uitzonderlijke en/of niet-operationele elementen. We sluiten daarbij de volgende zaken uit: invloed van de marked-to-marketwaardering van ALM-derivaten (volledig uitgesloten), bankentax (inclusief de bijdrage tot de 'European Resolution Fund') opgenomen pro-rata en gespreid over de kwartalen van het betrokken jaar in plaats van voorafname (als vereist door IFRIC 21) en uitzonderlijke items. De kosten-inkomstenratio gecorrigeerd voor deze specifieke elementen bedraagt 56,9% in 9M 2018 (versus 54,9% in 2017 en 53,5% in 9M 2017).

Kredietkostenratio

Geeft een idee van de in de winst-en-verliesrekening opgenomen waardeverminderingen op kredieten voor een bepaalde periode, in verhouding tot de totale kredietportefeuille (definitie: zie Kredietportefeuille). Op langere termijn kan deze ratio een indicatie geven van de kredietkwaliteit van de portefeuille.

Berekening (in miljoenen euro of %)	Verwijzing	9M 2018	2017	9M 2017
Nettowijziging in de waardeverminderingen voor kredietrisico's (A) (Geannualiseerd)	Gecons. w-&-v-rekening: onderdeel van bijzondere waardeverminderingen	- 90	- 87	- 54
/				
Gemiddelde uitstaande kredietportefeuille (B)	Credit risk loan portfolio overview, tabel in de Credit risk sectie in het Engelstalig 'quarterly report'	164 391	151 681	151 271
= (A) (Geannualiseerd) / (B)		-0,07%	-0,06%	-0,05%

Kredietportefeuille

Geeft een idee van de omvang van de (voornamelijk pure, traditionele) kredietactiviteiten.

Berekening (in miljoenen euro of %)	Verwijzing	9M 2018	2017	9M 2017
Leningen en voorschotten aan klanten (gerelateerd aan de bankactiviteiten van de groep) (A)	Toelichting 4.1	146 011	140 999	138 098
+				
Schuldinstrumenten van ondernemingen in de investeringsportefeuille (gerelateerd aan de bankactiviteiten van de groep) (B)	Toelichting 4.1, onderdeel van 'schuldinstrumenten van ondernemingen'	2 528	-	-
-				
Reverse repo's aan klanten (C)	Toelichting 4.1	-	-	- 928
+				
Reverse repo's excl Centrale Banken (D)	Toelichting 4.1, onderdeel van 'Reverse repo's met Kredietinstellingen'	1 363	-	-
+				
Schuldinstrumenten van kredietinstellingen (gerelateerd aan de bankactiviteiten van de groep) (E)	Toelichting 4.1, onderdeel van 'schuldinstrumenten van Kredietinstellingen'	3 233	-	-
+				
Blootstelling op kredietinstellingen (incl nostro rekeningen) (F)		5 215	-	-
+				
	Toelichting 4.1, onderdeel van Schuldinstrumenten van ondernemingen en van Schuldinstrumenten van kredietinstellingen en beleggingsondernemingen	-	6 243	7 257
Schuldinstrumenten van ondernemingen en van kredietinstellingen en beleggingsondernemingen (gerelateerd aan de bankactiviteiten van de groep) (G)				
+				
Leningen en voorschotten aan kredietinstellingen en beleggingsondernemingen (gerelateerd aan de bankactiviteiten van de groep, exclusief marktzaalactiviteiten) (H)	Toelichting 4.1, onderdeel van Leningen en voorschotten aan kredietinstellingen en beleggingsondernemingen	-	881	982
+				
Verstrekte financiële garanties aan klanten (I)	Toelichting 6.1: onderdeel van Verstrekte financiële garanties	8 352	8 235	7 972
+				
Bijzondere waardeverminderingen op kredieten (J)	Toelichting 4.2: onderdeel van Bijzondere waardeverminderingen	3 735	4 058	4 819
-				
Verzekeringssentiteiten (K)	Toelichting 4.1: onderdeel van Leningen en voorschotten aan klanten	- 2 214	- 2 458	
+				
Niet-kredietgerelateerde vorderingen (L)		- 930	-	-
+				
Rest (M)	Component van toelichting 4.1	- 473	- 3 797	- 4 862
Gross carrying amout (= (A)+(B)-(C)+(D)+(E)+(F)+(G)+(H)+(I)+(J)-(K)+(L)+(M))		166 822	154 160	153 339
Vanaf 1kw 2018 is er een defintie aanpassing uitgevoerd (zie 'Credit risk' sectie in het Engelstalig 'quarterly report').				

Leverageratio

Geeft een idee van de solvabiliteit van de groep, gebaseerd op een eenvoudige, niet-risicogewogen ratio.

Berekening (in miljoenen euro of %)	Verwijzing	9M 2018	2017	9M 2017
Reglementair beschikbaar tier 1-kapitaal (A)	Leverage ratio KBC-Group (Basel III, fully loaded) tabel in de 'Leverage KBC Group' sectie in het Engelstalig 'quarterly report'	17 418	16 504	15 996
/				
Totale exposure measures (totaal van niet-risicogewogen binnen- en buitenbalanselementen, met enkele aanpassingen) (B)	Gebaseerd op de Capital Requirements Regulation (CRR)	286 388	272 373	277 675
= (A) / (B)		6,1%	6,1%	5,8%

Liquiditeitsdekkingsratio (liquidity coverage ratio (LCR))

Geeft een idee over de liquiditeitspositie van de bank op korte termijn, meer bepaald in welke mate de groep in staat is liquiditeitsmoeilijkheden te doorstaan gedurende een maand.

Berekening (in miljoenen euro of %)	Verwijzing	9M 2018	2017	9M 2017
Liquide activa van hoge kwaliteit (A)	Gebaseerd op de 'Delegated Act on LCR' van de Europese Commissie	79 747	79 850	76 250
/				
Totale nettokasuitstroom voor de volgende dertig kalenderdagen (B)		57 631	57 600	50 800
		138%	139%	150%

Liquiditeitsdekkingsratio (LCR) is gebaseerd op de 'Delegated Act' verpictingen. Vanaf jaareinde 2017 rapporteert KBC een 12 maand gemiddelde LCR in lijn met de EBA richtlijnen omtrent LCR rapportering.

Minimum requirement for own funds and eligible liabilities (MREL)

Geeft weer in welke mate een bank, naast eigen vermogen, ook een gepaste hoeveelheid schulden heeft die in aanmerking komen voor *bail-in* (de zogenaamde eigen middelen en in aanmerking komende passiva). MREL en *bail-in* gaan uit van het principe dat bij een bankfaillissement in eerste instantie de aandeel- en schuldhouders de verliezen moeten dragen.

Berekening (in miljoenen euro of %)	Verwijzing	9M 2018	2017	9M 2017
Eigen vermogen* en de in aanmerking komende passiva (uitgegeven door KBC Group NV) (A)	Gebaseerd op BRRD	24 814	22 207	21 677
/				
Totaal gewogen risicovolume (geconsolideerd, Deense compromismethode) (B)	Geconsolideerde balans	93 980	92 410	91 535
= (A) / (B)		26,4%	24,0%	23,7%

* na deconsolidatie van KBC Verzekeringen

Vanaf 1kw 2018 de berekening van de MREL is inclusief Opco instruments zoals weergegeven in het Engelstalig 'quarterly report' sectie 'Solvency'.

Netto stabiele financieringsratio (NSFR)

Geeft een idee van de structurele liquiditeitspositie van de bank op lange termijn, meer bepaald in welke mate de groep in staat is liquiditeitsmoeilijkheden te doorstaan over een periode van één jaar.

Berekening (in miljoenen euro of %)	Verwijzing	9M 2018	2017	9M 2017
Beschikbaar bedrag stabiele financiering (A)	Basel III, net stable funding ratio (Basel Comité, Oktober 2014)	164 300	157 700	155 250
/				
Vereist bedrag stabiele financiering (B)		122 500	117 300	119 550
= (A) / (B)		134,1%	134,5%	129,9%

Nettorentemarge

Geeft een idee van de relatieve nettorente-opbrengsten van de bankactiviteiten (een van de belangrijkste inkomstenbronnen van de groep) ten opzichte van de gemiddelde totale rentedragende activa van de bankactiviteiten.

Berekening (in miljoenen euro of %)	Verwijzing	9M 2018	2017	9M 2017
Nettorente-inkomsten van de bankactiviteiten (A) (Geannualiseerd)	Gecons. w-&-v-rekening: onderdeel van nettorente-inkomsten	2 844	3 513	2 629
/				
Gemiddelde rentedragende activa van de bankactiviteiten (B)	Gecons. Balans: onderdeel van total activa	187 657	187 216	186 736
= (A) (Geannualiseerd x360/aantal kalenderdagen) / (B)		2,00%	1,85%	1,86%

Vanaf 1kw 2018 de nettorentemarge definitie is gewijzigd, het betreft nettorente-inkomsten van de bankactiviteiten exclusief dealing room gedeeld door gemiddelde rentedragende activa van de bankactiviteiten exclusief dealing room en de netto positieve impact van ALM FX swaps & repos.

Rendement op eigen vermogen

Geeft een idee van de relatieve rendabiliteit van de groep, meer bepaald de verhouding van het nettoresultaat op de ingezette eigen middelen.

Berekening (in miljoenen euro of %)	Verwijzing	9M 2018	2017	9M 2017
Resultaat na belastingen, toerekenbaar aan de aandeelhouders van de moedermaatschappij (A) (Geannualiseerd)	Gecons. w-&-v-rekening	1 948	2 575	2 176
-				
Coupon op de additional tier 1-instrumenten in het eigen vermogen (B) (Geannualiseerd)	Gecons. vermogensmutaties	- 55	- 52	- 39
/				
Gemiddeld eigen vermogen van de aandeelhouders, exclusief de herwaarderingsreserve voor voor verkoop beschikbare financiële activa/FV OCI activa/overlay-benadering (C)	Gecons. vermogensmutaties	15 665	14 926	14 795
= (A-B) (Geannualiseerd) / (C)		16,1%	16,9%	19,3%

Rendement op toegewezen kapitaal van een divisie (ROAC)

Geeft een idee van de relatieve rendabiliteit van een divisie, meer bepaald de verhouding van het nettoresultaat op het aan de divisie toegewezen kapitaal.

Berekening (in miljoenen euro of aantallen)	Verwijzing	9M 2018	2017	9M 2017
DIVISIE BELGIË				
Resultaat na belastingen (inclusief belangen van derden) van de divisie (A)	Toelichting 2.1 Segmentinformatie volgens de managementstructuur	1 089	1 575	1 240
/				
Gemiddeld aan de divisie toegewezen kapitaal (gebaseerd op de risicogewogen activa voor bankactiviteiten (volgens Basel III) en risicogewogen activa-equivalenten voor verzekeringsactiviteiten (volgens Solvency II) (B)		6 490	6 007	6 039
= (A) (Geannualiseerd) / (B)		22,4%	26,2%	27,4%
DIVISIE TSJECHIË				
Resultaat na belastingen (inclusief belangen van derden) van de divisie (A)	Toelichting 2.1 Segmentinformatie volgens de managementstructuur	484	702	534
/				
Gemiddeld aan de divisie toegewezen kapitaal (gebaseerd op de risicogewogen activa voor bankactiviteiten (volgens Basel III) en risicogewogen activa-equivalenten voor verzekeringsactiviteiten (volgens Solvency II) (B)		1 708	1 620	1 591
= (A) (Geannualiseerd) / (B)		37,6%	43,0%	44,4%
DIVISIE INTERNATIONALE MARKTEN				
Resultaat na belastingen (inclusief belangen van derden) van de divisie (A)	Toelichting 2.1 Segmentinformatie volgens de managementstructuur	440	444	370
/				
Gemiddeld aan de divisie toegewezen kapitaal (gebaseerd op de risicogewogen activa voor bankactiviteiten (volgens Basel III) en risicogewogen activa-equivalenten voor verzekeringsactiviteiten (volgens Solvency II) (B)		2 184	2 054	2 011
= (A) (Geannualiseerd) / (B)		26,9%	21,6%	24,5%

Solvabiliteitsratio van de verzekeringsactiviteiten

Een maatstaf voor de solvabiliteit van de verzekeringsactiviteiten, berekend volgens Solvency II.

Berekening	9M 2018	2017	9M 2017
Gedetailleerde berekening in de tabel 'Solvency KBC Insurance consolidated - Solvency II' in de afzonderlijke 'Solvency banking and insurance activities' secties in het Engelstalig 'quarterly report'	216%	212%	221%

Totaal beheerd vermogen

Het totale beheerde vermogen omvat de activa van derden en van de KBC-groep die beheerd worden door de verschillende assetmanagers van de groep (KBC Asset Management, ČSOB Asset Management, enz.) en ook de activa onder adviserend vermogensbeheer bij KBC Bank. De activa betreffen dus vooral KBC-beleggingsfondsen en tak 23-verzekeringsproducten, en activa onder mandaten tot discretionair en adviserend vermogensbeheer van (vooral retail, private banking en institutionele) klanten, en bepaalde groepsactiva. De omvang en de ontwikkeling van het totale beheerde vermogen is een belangrijke bron van nettoprovisie-inkomsten (genereert toetredings- en managementfees) en verklaart bijgevolg een groot deel van de wijziging in die inkomstenlijn. In die optiek wordt het beheerde vermogen van een fonds dat niet direct aan klanten wordt verkocht, maar waarin wordt geïnvesteerd door een ander fonds of via een discretionaire of adviserende vermogensbeheerportefeuille, gezien het ermee gerelateerde werk en de eventuele provisie-inkomsten die daarmee gepaard gaan, ook meegeteld in het totale beheerde vermogen.

Berekening (in miljarden euro)	Verwijzing	9M 2018	2017	9M 2017
Divisie België (A)	Company presentatie op www.kbc.com	200,3	202,1	200,0
+				
Divisie Tsjechië (B)		9,7	9,6	9,3
+				
Divisie Internationale Markten (C)		4,3	5,0	5,9
A)+(B)+(C)		214,3	216,7	215,1

Noteer dat de AuM cijfers voor 2017 zijn gedaald met circa 2 miljard euro door een correctie in Institutionële Mandaten.

Totale kapitaalratio

Een risicogewogen maatstaf voor de solvabiliteit van de groep, gebaseerd op het totale reglementaire eigen vermogen.

Berekening	9M 2018	2017	9M 2017
Gedetailleerde berekening in de tabel 'Danish Compromise' in de 'Solvency KBC Group' sectie.			
Fully loaded	20,9%	20,2%	19,9%

Winst per aandeel, gewoon en verwaterd

Geeft een idee van hoeveel winst van een bepaalde periode toekomt aan één aandeel (en desgevallend inclusief verwaterende instrumenten).

Berekening (in miljoenen euro)	Verwijzing	9M 2018	2017	9M 2017
Resultaat na belastingen, toerekenbaar aan de aandeelhouders van de moedermaatschappij (A)	Geconsolideerde w-&-v-rekening	1 948	2 575	2 176
-				
Coupon op de additional tier 1-instrumenten in het eigen	Gecons. eigenvermogensmutaties	- 55	- 52	- 39
/				
Gemiddelde aantal gewone aandelen min eigen aandelen van de periode, in miljoenen (C)	Toelichting 5.10	417,3	418,1	418,3
of:				
Gemiddeld aantal gewone aandelen en verwaterende opties min eigen aandelen van de periode (D)		417,4	418,1	418,4
Gewoon = (A-B) / (C) (in euro)		4,54	6,03	5,11
Verwaterd = (A-B) / (D) (in euro)		4,54	6,03	5,11